

2 10

מדינת ישראל

משרדי הממשלה

סניף ב' יג' ר

מס' תעודת זהות

ביקור טאט האטלה
באונגין - 6.12.90

10 / 4575 / 2

תעודת זהות

6/2

מס' תעודת זהות

שם תיק: ביקור בלונדון

מזהה פיו: **א-2/4575**

מזהה פריט: R0002y14

כתובת: 2-111-2-3-7

תאריך הדפסה: 28/07/2020

8

אאא, חוזם: 5986

אל: רהמש/499

מ-: לונדון, נר: 88, תא: 071290, זח: 1159, דח: מ, סג: שמ,

בבב

שמור/מידי

אל: אירופה 2

מאת: לונדון/גלוסקא

הנדון: פגישת רה"מ - קינוק

1. רה"מ נועד (6.12) במלוננו לשיחה שנמשכה כ-45 דקות עם מנהיג האופוזיציה ניל קינוק. השיחה התנהלה באוירה לבבית ונינוחה. נכחו השגריר, הציר, הארי הורביץ. עוזרו של קינוק צ'רלס קלארק והח"מ.

2. הנושא היה משבר המפרץ ומה מאחוריו. קינוק ביקש לדעת כיצד רואה רה"מ את פני הדברים ומה עמדתו ביחס לסמכותו המחוקקת של האו"מ, יוזמה אפשרית לפתרון וועידה בי"ל. להלן עיקרי הדברים:

רה"מ

ישראל התריעה זה שנים על הסכנה העירקית. צאדאם יסוג רק אם יהיה בטוח לחלוטין כי אחרת הוא צפוי למלחמה. פירוק הנשק - אחד ממרכיבי השלום. הצירוף של ארסנל ענק (כולל בלתי קונבנציונלי), דיקטטורה, פונדמנטליזם ומדינות בלתי מפותחות - מסוכן מאד. יש להתקדם בשיקום הפליטים ובפתרון הבעיות הכלכליות במקביל למישור הפוליטי. מתנגד לוועידה בי"ל. האו"מ מורכב מנציגים אינטרסנטיים ולא נרשה שיקבעו את גורלנו. רק מו"מ פנים אל פנים יוביל בדרכי אוולוציונית להסכם. יתכן שבשלב מסוים יחליטו הצדדים לפנות לבוררות בי"ל על נושא זה או אחר. רה"מ הסכים פעם לרעיון של שה"ח האמ' שולץ לכינוס נציגים תחת חסות שתי המעצמות ללא התערבות - אך חוסיינ דחה זאת. כיום בעקבות משבר המפרץ גואה הפנאטיות וההערצה לצאדאם גוברת ובאווירה זאת אינן שום אפשרות למו"מ. מקווה שאחרי המשבר תבוא התפכחות. בינתיים אנחנו עוסקים באתגר הגדול של העליה.

קינוק:

תומך בפירוק צאדאם מנשקו (אם כי אינו רואה דרכ להשיג זאת), בינ היתר כדי שישראל תשנה עמדות. צאדאם אמר לטוני בנ שגמ אמ יסוג איננו בטוח שארה"ב לא תתקופ. ברור שהסכסוך הערבי-ישראלי יכול להפתר רק על ידי הצדדים אם האו"מ יצליח בעירק תגבר סמכותו ויוזמה מצידו תהיה בלתי נמנעת. זו הדינמיקה וזו האמביציה הקיימת בקהיליה הבי"ל מעלה אפשרות של ועידה בי"ל למכלול הבעיות במזה"ת, כולל הפלשתינאית. לא חייבים לקרוא לזה ועידה בי"ל אלא "ישיבה ביחד" (מושג בוולשית). יש לעקור את הסיבות להתפתחות הקיצונית על ידי הגברת הבטחון והשגשוג באיזור. הביע כוונה לבקר שוב בארצ ("לשנה הבאה בירושלים").

גלוסקא

תפוצה: שהח, סשהח, @ (רהמ), @ (שהנט), מנכל, ממנכל, ר/מרכז,
@ (רס), אמן, ממד, הדס, איר2, סולטן, בנצור, מצפא

סססס

אאא, חוזם: 6105

אל: רהמש/505

מ-: לונדון, נר: 94, תא: 071290, חז: 1351, חד: מ, סג: שמ,

בבב

שמור/מידי

אל: תפוצות

דע: אירופה 2

32338

הנדון: פגישת רוה'מ - BOARD OF DEPUTIES

א. רוה'מ שמיר קיבל הבוקר (7) משלחת בראשותו של נשיא ה-BOARD קופלוביץ' שכללה את סגניו מונמן ופיינשטיין, המזכ"ל פינר וה'ה פיניק וקלאוזנר. נכחו השגריר, הציר, הארי הורוביץ והח'מ.

ב. קופלוביץ' הגיש מתנה לרוה'מ וחזר על תמיכת הקהילה במדינת ישראל חברי המשלחת שאלו את רוה'מ וחזר לגבי ענין הועידה הבינ'ל, פגישתו עם רוה'מ מייג'ור כאן ולגבי פגישתו הצפויה עם הנשיא בוש, תכנית השלום הישראלית והאפשרות למצוא נציגים פלשתינים למו'מ.

ג. רוה'מ הביע התנגדותו הידועה לוועידה בינ'ל ולפתרון כפוי מבחוץ, ואמר כי רק מו'מ ישיר יוביל להסכם בר-קיימא כמו קמפ דייויד. אמר שתמיכת מ'מ בריטניה, כמו - גם הקהילה האירופית, בוועידה בינ'ל איננה חדשה, אך הוא מאמין שגם אם תתקבל החלטה כזאת במועבי'ט, ארה'ב לא תאפשר את ביצועה בסופו של דבר.

לדעתו וטו אמריקאי במועבי'ט לא יפגע בקואליציה עם הערבים, שכן הקואליציה נגד עיראק היא אינטרס חיוני להם.

ד. רוה'מ אמר כי מ'מ ישראל נשארת מחויבת לתכנית השלום שלה ותקוותו כי עם ירידת כוחו והשפעתו של אש'פ, חייבים למצוא דרך לחדש הדיאלוג עם נציגים פלש' שייברחו באופן דמוקרטי. הטעות המאריקאית היתה שהם חשבו שישראל לא תתנגד לשיתופו של אש'פ בתהליך.

ה. בתשובה לשאלה על הטרור והעובדים הערבים בארץ אמר רוה'מ שהוא מניח שמספרם ירד באופן טבעי לנוכח העליה ומצב הנטחון לכ-60,000 בלבד והוא מקווה שתימצא להם תעסוקה חלופים במקומות מגוריהם.

ו. המשלחת איחלה לרוה'מ הצלחה בבקורו בארה'ב והביעה תקווה לראותו בארץ עם משלחת ההזדהות בסוף חודש זה.

עד כאן

הסברה/לונדון

תפוצה: ששה, ששה, (רהמ), מנכל, ממנכל, הדס, איר, 2, תפוצות, רביב, הסברה

סססס

אאא, חוזם: 6230

אל: רהמש/520

מ-: לנדן, נר: 2011, תא: 071290, חז: 1530, חמ: סג: סו,

בבב

סודי/מיד

אל: אירופה 2

מאת: השגריר-לונדון

246

פגישת ראשי הממשלות שמיר-מייג'ור (6.12)

הפגישה נמשכה כשעה בנוכחות היועץ המדיני לרה"מ CHARLES POWELL בן אהרון מנכ"ל ממרה"מ והח"מ והתקיימה באוירת נינוחה ועניינית. להלן עיקריה (רשום מפורט נעשה ע"י מנכ"ל ממרה"מ):

רה"מ פתח בברכות לעמיתו ומג'ור הודה, סיפר רשמיו הראשוניים וציין כי לאחר ששה שבועות 'מעניינים' הוא מקווה ליציבות.

רה"מ הציג יחסו הביולטריים כטובים וידידותיים בדרך כלל. היחסים הכלכליים משביעי רצון, מתפתחים בהתמדה ומג'ור הגיב שמקווה אכן שכך ימשך. רה"מ הציג שני נושאים בתחום זה:-

א. מכירת נפט לישראל. תאר מקורותינו, הבהיר שיהיה חשוב להוסיף בריטניה כמקור. מג'ור הגיב שמדיניותם היא למכור למדינות השייכות ל-IEA ומדינות רבות אינן נמנות עליו. אין בכך אפליה ובוודאי שלא כלפי ישראל. רה"מ חזר על בקשתו והביע תקווה שמג'ור יוכל לעין בכך מחדש. לשאלת מג'ור הזכרתי שיחות שה"ח הירד-לוי בנושא. מג'ור ציין שבשבוע הראשון לכהונתו טרם למד נושא זה אך הבטיח לשוחח עם שה"ח הירד.

ב. החרם הערבי- רה"מ ציין שנושא זה עולה בכל שיחה עמם, מטרידנו ונעריך פעולתם שתסייע להרחבת הש"פ הכלכלי הביולטרי. מג'ור הגיב בשאלה הנכון שהחרם נמשך עשרים שנה וצינתי תחילתו טרם הקמת המדינה במסגרת הנסיון למנעה. מג'ור הגיב שמדיניותם העקרונית נגד החרם אך חקיקה בנושא תהא בניגוד מוחלט לגישתם העקרונית נגד התערבות בחופש המסחר. צינתי שחברות בריטיות חשות חשופות כנגד לחצי החרם והצעתנו להרמוניזציה במסגרת הקהיליה. השיב שאינו יודע אם הקהיליה מוסמכת לחקיקה כזו והגבנו שמבינים שהדבר ניתן. מג'ור שאלני מי הן החברות הבריטיות החשות כך. סיפרתי על ביקור שר התמ"ס ופגישות עם החברות הבריטיות המובילות שהבהירו חד משמעית המנעותם מקשר עם ישראל בגין החרם. מג'ור אמר שכל תקופת עסוקו בתחום האוצר לא שמע משום חברה בריטית טענה בנושא וההרחבה המתמדת של יחסי הסחר עמנו מצביעה על העדר קושי. הגבנו בציון פוטנציאל ההרחבה הנוסף עם הפרת החרם ורה"מ חזר וביקש עיון בנושא.

רה"מ העלה נושא ירדן על רקע משבר כוויית. פרט היחסים העניינים הטובים אף אם לא פורמליים והמאמץ המשותף למנוע פעילות חבלנית והברחת נשק. תאר בין השאר בפרוט מצבו של המלך חוסיין עקב ההתעוררות הפנדמנטליס טית הפרו-סאדמית וקשייו כתוצאה מכך וציין שמדנו אנו עושים הכל שלא לעשות דבר כנגד המלך למרות הקשיים שלנו. אנו מדגישים גם בפומבי ענייני בירדן יציבה ושלווה ללא כל שינויים מהפכניים ורצוננו לראות המשטר הירדני נשאר על כנו. מג'ור הודה והעריך דברי רה"מ הגלויים.

ציין שיש להם יחסים טובים וארוכים עם המלך. ציין שהרטן הוא סאדם חוסיין והדגיש חד משמעית 'שאין שמץ של שינוי' (SHRED OF DIFFERENCE) במדיניות ממבריטניה בהנהגתו לעומת תקופת תאצ'ר. מתנגדים לפלישתו לכוויית לגופה וכתקדים מסוכן. או שסאדם חוסיין יענה להחלטות מועב"ט מרצון או שיאולץ לכך. בריטניה מבהירה זאת לכולם, כולל לירדן, על סאדם לסגת ולשלם

פיצויים. השיחות האמריקניות המוצעות אינן מו'מ אלא נסיון להבהרה חד משמעית של עמדתם שכן לא ברור מה המידע המסונן (FILTERED) המגיע לסאדם מסביבתו. התיחס לידע העתונאיות על שחרור כל בני הערובה וציין שאין להם אשור ממקור אחר. סיכם שסאדם הוא שהעמיד המלך חוסיין המצב הכלכלי והפוליטי אליו נקלע ובריטניה תעשה כל שניתן לסייע למלך לצאת ממצב זה. מג'ור חזר לנושא כוויית והדגיש רצינות כוונותיהם. הקדישו לנושא מירב המאמצים והמקורות-רק לאמריקנים יש מעורבות גדולה יותר. גישתם רצינית, זוכה לתמיכה רבה בפרלמנט ורחבה בצבור. מג'ור הביע גם הבנה לקשיינו הבטחוניים בעקבות המשבר.

רה'מ שאלו לגבי מדיניותם וגישת הקואליציה למקרה התיאורטי שעיראק תיסוג. האם זה מספיק כשסאדם נשאר עם כל מצבור הנשק. רה'מ ציין הערכתו שעדיין תשאר בעיה לא רק לישראל אלא גם למדינות ערב ולמפרציות במיוחד, לאור כוונות סאדם להגיע למנהיגות והשתלטות על העולם הערבי.

מג'ור הגיב שיש שתי אופציות-אופציה צנאית לגביה ברור שהקואליציה תנצח ואופציה של ויתור עיראקי בדרך הדיפלומטיה על כוויית. אם יסוג מרצון יהיה מנהיג מובס, נמר בכלוב. בריטניה מקווה שהקיליה הנ'ל תעמוד על החלטת מועב'יט לפיצויים ממשיים ויהיה מקום לבחון המשך הסנקציות. הוא מבין ומקבל חששות רה'מ אך סבור שיהיה שינוי מהותי אם יסוג כמובס ויתקיים התהליך הנ'ל.

רה'מ העלה נושא נסוף-נאמר שאחרי משבר כוויית כל הכוחות והגורמים במז'ת והמעוניינים בו מחוצה לו יפעלו להסדר כל יתר הסכסוכים כולל העמות הערבי-ישראל. מבין שעמדת בריטניה היא שאין כל לינקג' בין הנושאים. מג'ור הגיב מיד NONE WHAT SO EVER. רה'מ העריך זאת. התיחס לסכסוך הישראלי-ערבי והסביר שפתרון שלום אמיתי אינו קל ומהיר. פרט והסביר שהעדר דמוקרטיה בעולם הערבי מקשה שכן יש קורלציה בין דמוקרטיה לבין סכוי לשלום. מלחמות בד'כ אינן פורצות בין דמוקרטיות. לפנינו הרכב של מדינות טוטליטריות וחברות שהפונדמנטליזם המוסלמי שולט בהן-סוריה, עיראק ואולי גם סעודיה בעוד כמה שנים לאחר כל מכירות הנשק לה. במצב כזה קשה להשיג שלום ואם ניתן הרי שרק בהדרגה. הדגיש שאנו בעד דרך קמף דויד, תאר שלביה (אוטונומיה ואח'כ הסדר הסטטוס המדיני) והציגה כדרך הריאלית מבחינה אובייקטיבית.

ציין שמדינה פלסטינית לא תתקבל ע'י אוכלוסית ישראל ופתרון כזה לעולם לא יהיה ריאלי. בתהליך הדרגתי ניתן לפתור הנושא הפלסטיני בתנאי שבאותה עת יחולו גם שינוי ושיפור ביחסי ישראל ומדינות ערב. סכנת המלחמה היא ממדינות המצויידות בנשק, לא מן הפלסטינים. הסכם אחד, מסמך אחד או החלטת מועב'יט אחת אינן יכולות להביא לשלום אלא רק תהליך שיקח זמן. מג'ור שאל מה צריכות להיות מטרות המו'מ. רה'מ השיב שהמדובר במו'מ בילטרלי. לא נקבל ועידה ב'ל כי זה יהיה כמו האו'מ. איננו יכולים להסכים שמדינות בעלות אינטרסים משלהן בדרך של רוב או כל דרך אחרת יקבעו עתידנו וגורלנו.

(הערה: בניגוד לתדרוכי דאונינג עשר כאילו מג'ור העלה תמיכתם בוועידה ב'ל למיטב רשומי וזכרוני הדברים לא נאמרו על ידו ובנושא זה הסתפק בשאלה הנ'ל (ובהקשבה).

רה'מ העלה עלית יהודי בריה'מ בנושא הראשון בקדימותו. תאר מימדיה הנוכחיים והצפויים והציגה כחובה קדושה וכ- GREAT HUMAN UNDERTAKING. הביע צפיתו לתמיכת העולם החופשי-מג'ור הגיב שידע כמובן על הנושא אך לא ידע ההיקף ולא העריך תוספת של 20 אחוז מכלל האוכלוסיה בתקופה קצרה. זהו סיוט מינהלי אך מעריך החשיבות. הביע ענין לשמוע יותר מרה'מ בנושא וענינו בהמשך הדיאלוג. הזכיר פגישתו עם ארנס בניו יורק כפגישה שלא היתה המוצלחת ביותר וציין ברוח טובה ששני בני השיח אז לא היו FULL OF CHARM.

רה'מ הזמינו לבקר בארץ ומג'ור הגיב שזה יהיה נחמד והיה רוצה בכך אך בשלב זה אינו יודע מתי יוכל לבצע הביקור לנוכח צרכיו המידיים הלוחצים.

תפוצה: שהח, סשהח, @ (רהמ), @ (שהבט), מנכל, ממנכל, ר/מרכז,
@ (רם), אמן, ממד, הדס, איר2, סולטן, בנצור, כהן

סססס

ADDRESS BY THE PRIME MINISTER, MR. YITZHAK SHAMIR AT A JIA DINNER
ON THURSDAY, 6 DECEMBER 1990 AT 7 P.M.
AT THE KING DAVID SUITE, LONDON

Mr. Chairman, Distinguished Hosts, Members of the Praesidium,
The Ambassador of Israel, Ladies and Gentlemen,

I am grateful for your warm remarks and your encouraging words of support and solidarity with our people in the present phase of our struggle for the security, development and wellbeing of Israel, and of the Jewish people.

I bring you greetings from Yerushalayim, the City of David, which was united, and will never be divided again. Jerusalem is one city - the eternal capital of our State, and the heart and soul of the entire Jewish people.

I bring you a message that life in Israel goes on normally; that our people are calm and confident and that there is no reason, and no justification for our own people - for our Jewish brethren - to refrain from visiting the country. We feel strongly the great privilege of being part of the rebirth of our nation, in our own sovereign land. We want our fellow-Jews throughout the world to come to us in good times and in more difficult days, and to experience with us the excitement of the rebirth of our nation. United, we shall overcome every obstacle; united we can face every challenge.

A few hours ago I had the pleasure of meeting the new Prime Minister of Britain, Mr. John Major. I would like to say, at once, that we had a friendly discussion on common issues, and our bi-lateral relations. Of course, we also discussed the Gulf crisis and its developments. I can say it was a very friendly and agreeable conversation.

I am sure that Israel's relations with the British Government, which were friendly during the eleven-year premiership of Mrs. Thatcher, will continue in the same spirit.

This is a volatile period in world history. On the one hand, sources of major international tension are diminishing, as the Soviet Union seeks accommodation with the Western World. Political and cultural barriers are being dismantled, and physical walls have been pulled down. On the other hand, there is increased tension in regional and local conflicts around the globe.

Israel and the Jewish people all over the world rejoice over the termination of the Cold War. The prayer for world peace and brotherhood is a central theme in our faith. Moreover, a military clash between the two world blocs would have been a terrible tragedy to many nations, but especially to our people - a part of which is still scattered on the continents.

It is becoming evident, however, that the new era of understanding and cooperation among the superpowers has made little, or no, positive impact on the Middle East. Oil-rich governments continue to use their wealth to amass huge quantities of arms and to develop non-conventional weapons of mass destruction. Arms merchants and various companies, with no morals are selling chemical, gas and nuclear technology to dictators who are wasting their country's resources in order to increase their military power and to feed their aggressive ambitions.

These developments are taking place in a region that has never known an extended period of stability and is rife with violence, terrorism, religious fanaticism, dictatorial repression of defenceless populations and territorial disputes.

At the same time, we have had to struggle against an immense and sustained campaign of hostile propaganda that misrepresented realities and distorted facts and the truth. Many people have fallen victim to this propaganda, or have consciously permitted it to be spread, because of their economic dependence on Arab oil or wealth.

Israel has had to fend for itself in this neighbourhood and to contend with constant threats and challenges from the countries around it.

We do not lack the will and the strength to do so. Thank God, we are blessed with a young generation that is devoted and does not flinch or hesitate to sacrifice even their lives in the defence of our State and people, and the protection of our values and freedom. Our people are proud

of the young men and women serving in the Israel Defence Forces; we are proud of their dedication, their high moral code and their bravery in battle.

The days when people could attack defenceless Jews with impunity are over. This is what Israel is all about. It is not only the state of the Jewish people but also the protector and shield for any Jew who is endangered or harmed because he is a Jew. For us, this is a sacred commitment and will remain so forever.

Every now and then a new oracle is anointed in the Arab world. This time it is the brutal dictator of Baghdad, who did not hesitate to use gas against the Iranians, or his own Kurd population; who has conquered, destroyed and plundered Kuwait, and who threatens to turn his weapons on us in order to burn and destroy half of Israel. That is why the PLO, which is the very embodiment of evil and rejection of Israel, is his staunchest ally.

Saddam Hussein must surely know that if he resorts to violent action against Israel, he will pay dearly for such action. His attempt to drag us into the present conflict in order to fool the world into believing that he is defending the Arabs against the Zionist enemy will not succeed. He is deceiving only himself and his blind supporters. With strong will and strong nerves we shall resist them.

We are not part of the United States-led coalition; nor are we part of any temporary alliance against Iraq. But, by our very presence in that area - thanks to our steadfastness and capacity - we have been, and continue to be a force for stability; a barrier that has prevented many military adventures and much more violence.

We cannot refrain from pointing out that were it not for Israel's action in 1981, when our Air Force destroyed Iraq's nuclear reactor, the present crisis would have been much more serious for the United States and her allies. It will not surprise you, I am sure, that then; too; the United Nations adopted a comprehensive resolution which - and I quote - "Strongly condemns Israel for its premeditated and unprecedented act of aggression in violation of the Charter of the United Nations and the norms of international conduct" unquote.

This is just one of very many of U.N. resolutions that were passed during the last forty years. With the end of the Cold War and the revolutionary changes that have taken place in the international arena, we have every right to expect a revision that will consign these resolutions to the dustbin of history and open a new, realistic page in the U.N. treatment of Israel and the Arab-Israel issues.

We would like to cooperate with an effort to move the Arab-Israel conflict toward accommodation and peace. There is nothing our people long for more than the end of terror, violence and war. Our Government remains committed to the Camp David Accords and to its peace initiative of May 1989. We shall pursue all possible avenues toward implementing this initiative and moving toward a better climate of security and peace.

Dear friends, today the subject at the very top of our agenda and our priorities is the absorption of the hundreds of thousands of olim who are coming to our shores from the Soviet Union and from other countries. It is a revolutionary event. It is another dream come true. It is a fulfilment of many prophecies and dreams. And at the same time - it is a challenge to us in Israel, and to the entire Jewish people, a challenge of gigantic proportions.

In November, 27,000 Soviet Jews entered Israel. In the 11 months of this year 148,000 Soviet Jews have come into the country.

To understand the meaning of these numbers one must make certain comparisons. In the decade of the eighties there was not one year in which the total number of immigrants that reached us from all over the world was higher than this November's figure. In other words, we are now receiving from the Soviet Union alone more immigrants per month than we received in any year in the 1980's, and most years in the seventies and sixties.

By the end of 1990 more than 180,000 immigrants will have arrived. This number is bigger than the total number of Russian Jews that came to us in the twenty years from 1968 to 1988.

In the next three or four years, if the present rate continues, we shall bring in one million Jews from the Soviet Union. It is an unimaginable figure. It will represent an increase of 25% of our present population. It

is the equivalent of 15 million new immigrants coming to Britain in the same period of three years.

We are grateful to President Gorbachev and the Soviet Government for responding to our appeal to "Let my People Go," by recognising De Facto Soviet Jewry's right to repatriation in their national homeland - Israel.

I believe this is a major step to the restoration of full relations between the Soviet Union and Israel and to friendship between our people.

Ladies and Gentlemen,

This dramatic development has numerous implications. For example, in the present school year 80,000 children from the Soviet Union will enter our school system. We will need more than one thousand additional classrooms, or we will have to establish a double-shift school day. For the present, we have opted to build the extra classrooms.

It means creating hundreds of thousands of jobs for a well-educated population - academics, scientists, engineers, teachers, musicians, doctors, paramedics and others. It means providing some 300,000 apartments.

The cost of the enormous undertaking of absorbing one million immigrants in a matter of three to five years is estimated at around 40 billion dollars: It is a staggering prospect, which, I must admit, is quite beyond the capacity of Israel alone.

It could only be undertaken as an absolute joint effort of Israel and the World Jewish community. It has to be a partnership. It demands the concentration of all our financial and economic experience and the utilisation of all our resources. It calls for a new approach to business investments that will create tens of thousands of job opportunities. Before we turn for outside help, we are demanding the maximum of ourselves. We have raised the value added tax and income tax. We have allotted two billion pounds sterling in our budget for this goal this year and over three billion for next year. The needs are immense, and the scale is different from anything of the past.

We are facing a formidable combination of extraordinary challenges. The Gulf crisis and Saddam Hussein's threats have imposed added defence burdens on us. We are confronted with an upsurge of terrorist attacks and

knifings. We are waging a political battle in an effort to convince our friends that our peace initiative merits their support because it is realistic and fair. But, the greatest of all challenges; the one worth any price, is that of the Aliyah and absorption of a million Jews in our land.

This is a Jewish national emergency - a wonderful emergency that can change the whole character and quality and make-up of our people. It is a historic opportunity for all our people to respond to the age-old call of SHIVAT ZION - the return to Zion; the ingathering of our people and the rebuilding of Eretz-Yisrael. This immigration will make Israel a bigger nation, a stronger nation and one of the most advanced nations in the world.

This is a moment in our long history, which, in the immortal words uttered here in London, could be our people's "finest hour".

א' טבת תשנ"א
18 בדצמבר 1990
סימוכין 7-120-2

הבקור באנגליה והשיחה עם רה"מ בריטניה
6/12/90

הבקור באנגליה נועד להופעה בפני המגבית המיוחדת לגיוס כספים למבצע "אקטודוס" למען קליטת העליה. נקבעה לי פגישה עם הגב' תאצ'ר, אך לאחר שהתפטרה, נאות מחליפה מר ג'ון מייג'ור, לקיים אותה כפי שנקבעה.

בשיחה הועלה המצב במז"ת על רקע משבר המפרץ הפרסי, וכן נסקר מצב היחסים בין ישראל ובריטניה.

מייג'ור הודיעני שבאשר למפרץ, עמדתו תהיה נחרצת כשל קודמתו. אין כאפשר לצדאם חוסיין הישג או רווח כלשהו כתוצאה ממעשה התוקפנות שלו, ועליו לסגת לחלוטין מכווית ולפצות על הנזקים שגרם. כן הסכים שיש לטפל בסכנה הנובעת מחצבור הנשק העצום בעיראק וביחוד הבלתי-קונבנציונלי. בריטניה שלחה יחידות מובחרות למפרץ ותתגבר אותם לפי הצורך.

נגענו בתהליך השלום והסברתי את עמדתה של ישראל, דהיינו, שאנו מוכנים לחדש התהליך בכל עת, שאש"פ כבר לא יכול להחשב כבר-שיח, גם ע"י אלה שדגלו בשיתופו במו"מ, שממשלת ישראל נאמנה ליוזמת השלום שלה ממאי 1989 והדרך להתקדמות איננה באמצעות ועידה בינלאומית.

במישור היחסים הדו-צדדיים צויינה העובדה שקשרי המסחר מתנהלים בהיקף גדול וממשיכים להתרחב. כאן הזכרתי את העובדה שחברות בריטיות נמנעות מלהתקשר עמנו בגלל החשש מן החרם הערבי ואצרתי שיש לשים לדבר הזה קץ ולנהוג כמו בארה"ב שחקקה חוקים נגד כניעה לחרם. מייג'ור טען שהממשלה איננה מתערבת בשקוליהן של חברות מסחריות ואיננה תומכת בחרם. הסברנו שחששן של החברות איננו מגיע לידי ביטוי גלוי ופומבי, אך ידוע לנו שאילו נקבע בחוק הבריטי שהענות לדרישות החרם עבירה על החוק החברות היו מקימות קשרי מסחר עם ישראל בלי לחשוש מצעדים של החרם הערבי.

חל שפור בקשרים בין שתי המדינות בתחום הבטחוני, אף כי טרם באו על ספוקט דרישותינו בתחום זה. כן הזכרתי העובדה שבריטניה נמנעת מלמכור נפט לישראל, ומוכרת לשורה של מדינות אחרות. מייג'ור הגיב שהשקולים בענין זה אינם מדיניים ויש מדינות רבות שבריטניה לא מוכרת להן נפט.

Oct 12 - 1990
 Oct 12 - 90
 12-10-90

120

The first thing I noticed when I stepped
 out of the plane was a sense of relief.
 The air was crisp and clear, a stark
 contrast to the humidity of the city.
 I had heard that the weather was
 perfect, and I was not disappointed.
 The sun was shining brightly, and the
 clouds were a beautiful shade of blue.
 I had heard that the weather was
 perfect, and I was not disappointed.
 The sun was shining brightly, and the
 clouds were a beautiful shade of blue.
 I had heard that the weather was
 perfect, and I was not disappointed.
 The sun was shining brightly, and the
 clouds were a beautiful shade of blue.
 I had heard that the weather was
 perfect, and I was not disappointed.
 The sun was shining brightly, and the
 clouds were a beautiful shade of blue.

1. The first part of the paper is devoted to a general discussion of the problem. It is shown that the problem is well-posed in the sense of Hadamard. The second part is devoted to the construction of the solution. The third part is devoted to the study of the properties of the solution. The fourth part is devoted to the study of the stability of the solution. The fifth part is devoted to the study of the convergence of the series. The sixth part is devoted to the study of the asymptotic behavior of the solution. The seventh part is devoted to the study of the singularities of the solution. The eighth part is devoted to the study of the analytic continuation of the solution. The ninth part is devoted to the study of the integral representation of the solution. The tenth part is devoted to the study of the differential equations satisfied by the solution. The eleventh part is devoted to the study of the boundary value problems for the solution. The twelfth part is devoted to the study of the initial value problems for the solution. The thirteenth part is devoted to the study of the Cauchy problem for the solution. The fourteenth part is devoted to the study of the Dirichlet problem for the solution. The fifteenth part is devoted to the study of the Neumann problem for the solution. The sixteenth part is devoted to the study of the mixed problem for the solution. The seventeenth part is devoted to the study of the problem of the determination of the solution from its values on a part of the boundary. The eighteenth part is devoted to the study of the problem of the determination of the solution from its values on a part of the boundary and its normal derivatives. The nineteenth part is devoted to the study of the problem of the determination of the solution from its values on a part of the boundary and its normal derivatives and its tangential derivatives. The twentieth part is devoted to the study of the problem of the determination of the solution from its values on a part of the boundary and its normal derivatives and its tangential derivatives and its mixed derivatives.

The second part of the paper is devoted to the construction of the solution. It is shown that the solution can be expressed as a series of functions. The third part is devoted to the study of the properties of the solution. It is shown that the solution is analytic in the interior of the domain. The fourth part is devoted to the study of the stability of the solution. It is shown that the solution is stable with respect to the initial data. The fifth part is devoted to the study of the convergence of the series. It is shown that the series converges uniformly in the interior of the domain. The sixth part is devoted to the study of the asymptotic behavior of the solution. It is shown that the solution has a logarithmic singularity at the origin. The seventh part is devoted to the study of the singularities of the solution. It is shown that the solution has a branch point at the origin. The eighth part is devoted to the study of the analytic continuation of the solution. It is shown that the solution can be continued analytically to the whole plane. The ninth part is devoted to the study of the integral representation of the solution. It is shown that the solution can be represented as an integral over a contour in the complex plane. The tenth part is devoted to the study of the differential equations satisfied by the solution. It is shown that the solution satisfies a second-order differential equation. The eleventh part is devoted to the study of the boundary value problems for the solution. It is shown that the solution satisfies the boundary conditions. The twelfth part is devoted to the study of the initial value problems for the solution. It is shown that the solution satisfies the initial conditions. The thirteenth part is devoted to the study of the Cauchy problem for the solution. It is shown that the solution satisfies the Cauchy conditions. The fourteenth part is devoted to the study of the Dirichlet problem for the solution. It is shown that the solution satisfies the Dirichlet conditions. The fifteenth part is devoted to the study of the Neumann problem for the solution. It is shown that the solution satisfies the Neumann conditions. The sixteenth part is devoted to the study of the mixed problem for the solution. It is shown that the solution satisfies the mixed conditions. The seventeenth part is devoted to the study of the problem of the determination of the solution from its values on a part of the boundary. It is shown that the solution is uniquely determined. The eighteenth part is devoted to the study of the problem of the determination of the solution from its values on a part of the boundary and its normal derivatives. It is shown that the solution is uniquely determined. The nineteenth part is devoted to the study of the problem of the determination of the solution from its values on a part of the boundary and its normal derivatives and its tangential derivatives. It is shown that the solution is uniquely determined. The twentieth part is devoted to the study of the problem of the determination of the solution from its values on a part of the boundary and its normal derivatives and its tangential derivatives and its mixed derivatives. It is shown that the solution is uniquely determined.

This is the end of the paper. The author wishes to express his appreciation to the referee for his valuable suggestions. The author also wishes to thank the members of the Department of Mathematics for their hospitality during his stay at the University of Toronto.

אאא, חוזם: 6230

אל: רהמש/520

מ-: לנדן, נר: 2011, תא: 071290, חז: 1530, חמ: סג: סו,

בבב

סודי/מידי

אל: אירופה 2

מאת: השגריר-לונדון

246

פגישת ראשי הממשלות שמיר-מייג'ור (6.12)

הפגישה נמשכה כשעה בנוכחות היועץ המדיני לרה"מ CHARLES POWELL בן אהרון מנכ"ל ממרה"מ והח"מ והתקיימה באוירת נינוחה ועניינית. להלן עיקריה (רשום מפורט נעשה ע"י מנכ"ל ממרה"מ):

רה"מ פתח בברכות לעמיתו ומג'ור הודה, סיפר רשמיו הראשוניים וציין כי לאחר ששה שבועות 'מעניינים' הוא מקווה ליציבות.

רה"מ הציג יחסינו הבילטרליים כטובים וידידותיים בדרך כלל. היחסים הכלכליים משביעי רצון, מתפתחים בהתמדה ומג'ור הגיב שמקווה אכן שכך ימשך. רה"מ הציג שני נושאים בתחום זה:-

א. מכירת נפט לישראל. תאר מקורותינו, הבהיר שיהיה חשוב להוסיף בריטניה כמקור. מג'ור הגיב שמדיניותם היא למכור למדינות השייכות ל-IEA ומדינות רבות אינן נמנות עליו. אין בכך אפליה ובוודאי שלא כלפי ישראל. רה"מ חזר על בקשתו והביע תקווה שמג'ור יוכל לעין בכך מחדש. לשאלת מג'ור הזכרתי שיחות שה"ח הירד-לוי בנושא. מג'ור ציין שבשבוע הראשון לכהונתו טרם למד נושא זה אך הבטיח לשוחח עם שה"ח הירד.

ב. החרם הערבי- רה"מ ציין שנושא זה עולה בכל שיחה עם, מטרידנו ונעריך פעולתם שתסייע להרחבת הש"פ הכלכלי הביטורלי. מג'ור הגיב בשאלה הנכון שהחרם נמשך עשרים שנה וצינתי תחילתו טרם הקמת המדינה במסגרת הנסיון למנעה. מג'ור הגיב שמדיניותם העקרונית נגד החרם אך חקיקה בנושא תהא בניגוד מוחלט לגישתם העקרונית נגד התערבות בחופש המסחר. צינתי שחברות בריטיות חשות חשופות כנגד לחצי החרם והצעתנו להרמוניזציה במסגרת הקהיליה. השיב שאינו יודע אם הקהיליה מוסמכת לחקיקה כזו והגבנו שמבינים שהדבר ניתן. מג'ור שאלני מי הן החברות הבריטיות החשות כך. סיפרתי על ביקור שר התמ"ס ופגישות עם החברות הבריטיות המובילות שהבהירו חד משמעית המנעותם מקשר עם ישראל בגין החרם. מג'ור אמר שכל תקופת עסוקו בתחום האוצר לא שמע משום חברה בריטית טענה בנושא וההרחבה המתמדת של יחסי הסחר עמנו מצביעה על העדר קושי. הגבנו בציון פוטנציאל ההרחבה הנוסף עם הפרת החרם ורה"מ חזר וביקש עיון בנושא.

רה"מ העלה נושא ירדן על רקע משבר כוויית. פרט היחסים העניינים הטובים אף אם לא פורמליים והמאמץ המשותף למנוע פעילות חבלנית והנחת נשק. תאר בין השאר בפרוט מצבו של המלך חוסיין עקב ההתעוררות הפנדמנטליסטית הפרו-סאדמית וקשייו כתוצאה מכך וציין שמדנו אנו עושים הכל שלא לעשות דבר כנגד המלך למרות הקשיים שלנו. אנו מדגישים גם בפומבי ענייננו בירדן יציבה ושלום ללא כל שינויים מהפכניים ורצוננו לראות המשטר הירדני נשאר על כנו. מג'ור הודה והעריך דברי רה"מ הגלויים.

ציין שיש להם יחסים טובים וארוכים עם המלך. ציין שהטרטן הוא סאדס חוסיין והדגיש חד משמעית 'שאין שמץ של שינוי' (SHRED OF DIFFERENCE) במדיניות ממבריטניה בהנהגתו לעומת תקופת תאצ'ר. מתנגדים לפלישתו לכוויית לגופה וכתקדים מסוכן. או שסאדס חוסיין יענה להחלטות מועב'יט מרצון או שיאולץ לכך. בריטניה מבהירה זאת לכולם, כולל לירדן, על סאדס לסגת ולשלם

פיצויים. השיחות האמריקניות המוצעות אינן מו'מ אלא נסיון להבהרה חד משמעית של עמדתם שכן לא ברור מה המידע המסונן (FILTERED) המגיע לסאדם מסביבתו. התיחס לידיעות העתונאיות על שחרור כל בני הערובה וציין שאין להם אשור ממקור אחר. סיכם שסאדם הוא שהעמיד המלך חוסיין המצב הכלכלי והפוליטי אליו נקלע ובריטניה תעשה כל שניתן לסייע למלך לצאת ממצב זה. מג'ור חזר לנושא כונית והדגיש רצינות כוונותיהם. הקדישו לנושא מירב המאמצים והמקורות-רק לאמריקנים יש מעורבות גדולה יותר. גישתם רצינית, זוכה לתמיכה רבה בפרלמנט ורחבה בצבור. מג'ור הביע גם הבנה לקשיינו הבטחוניים בעקבות המשבר.

רה'מ שאלו לגבי מדיניותם וגישת הקואליציה למקרה התיאורטי שעיראק תיסוג. האם זה מספיק כשסאדם נשאר עם כל מצבור הנשק. רה'מ ציין הערכתו שעדיין תשאר בעיה לא רק לישראל אלא גם למדינות ערב ולמפרציות במיוחד, לאור כוונות סאדם להגיע למנהיגות והשתלטות על העולם הערבי.

מג'ור הגיב שיש שתי אופציות-אופציה צבאית לגביה ברור שהקואליציה תנצח ואופציה של ויתור עיראקי בדרך הדיפלומטיה על כונית. אם יסוג מרצון יהיה מנהיג מובס, נמר בכלוב. בריטניה מקווה שהקיליה הב'ל תעמוד על החלטת מועב'יט לפיצויים ממשיים ויהיה מקום לבחון המשך הסנקציות. הוא מבין ומקבל חששות רה'מ אך סבור שיהיה שינוי מהותי אם יסוג כמוס ויתקיים התהליך הנ'ל.

רה'מ העלה נושא נסוף-נאמר שאחרי משבר כונית כל הכוחות והגורמים במז'ת והמעוניינים בו מחוצה לו יפעלו להסדר כל יתר הסכסוכים כולל העמות הערבי-ישראל. מבין שעמדת בריטניה היא שאין כל לינקג' בין הנושאים. מג'ור הגיב מיד NONE WHAT SO EVER. רה'מ העריך זאת.

התיחס לסכסוך הישראלי-ערבי והסביר שפתרון שלום אמיתי אינו קל ומהיר. פרט והסביר שהעדר דמוקרטיה בעולם הערבי מקשה שכן יש קורלציה בין דמוקרטיה לבין סכוי לשלום. מלחמות בד'כ אינן פורצות בין דמוקרטיות. לפנינו הרכב של מדינות טוטליטריות וחברות שהפונדמנטליזם המוסלמי שולט בהן-סוריה, עיראק ואולי גם סעודיה בעוד כמה שנים לאחר כל מכירות הנשק לה. נמצב כזה קשה להשיג שלום ואם ניתן הרי שרק בהדרגה. הדגיש שאנו בעד דרך קמף דויד, תאר שלביה (אוטונומיה ואח'כ הסדר הסטטוס המדיני) והציגה כדרך הריאלית מבחינה אובייקטיבית.

ציין שמדינה פלסטינית לא תתקבל ע'י אוכלוסית ישראל ופתרון כזה לעולם לא יהיה ריאלי. כתהליך הדרגתי ניתן לפתור הנושא הפלסטיני בתנאי שבאותה עת יחולו גם שינוי ושיפור ביחסי ישראל ומדינות ערב.

סכנת המלחמה היא ממדינות המצויידות בנשק, לא מן הפלסטינים. הסכם אחד, מסמך אחד או החלטת מועב'יט אחת אינן יכולות להביא לשלום אלא רק תהליך שיקח זמן. מג'ור שאל מה צריכות להיות מטרות המו'מ. רה'מ השיב שהמדובר במו'מ בילטרלי. לא נקבל ועידה ב'ל כי זה יהיה כמו האו'מ. איננו יכולים להסכים שמדינות בעלות אינטרסים משלהן בדרך של רוב או כל דרך אחרת יקבעו עתידנו וגורלנו.

(הערה: בניגוד לתדרוכי דאונינג עשר כאילו מג'ור העלה תמיכתם בוועידה ב'ל למיטב רשומי וזכרוני הדברים לא נאמרו על ידו ובנושא זה הסתפק בשאלה הנ'ל ובחקשבה).

רה'מ העלה עלית יהודי בריה'מ בנושא הראשון בקדימותו. תאר מימדיה הנוכחיים והצפויים והציגה כחובה קדושה וכ-GREAT HUMAN UNDERTAKING. הביע צפיתו לתמיכת העולם החופשי-מג'ור הגיב שידע כמובן על הנושא אך לא ידע ההיקף ולא העריך תוספת של 20 אחוז מכלל האוכלוסיה בתקופה קצרה. זהו סיוט מינהלי אך מעריך החשיבות. הביע ענין לשמוע יותר מרה'מ בנושא וענינו בהמשך הדיאלוג. הזכיר פגישתו עם ארנס בניו יורק כפגישה שלא היתה המוצלחת ביותר וציין כרוח טובה ששני בני השית אז לא היו FULL OF CHARM.

רה'מ הזמינו לבקר בארץ ומג'ור הגיב שזה יהיה נתמד והיה רוצה בכך אך בשלב זה אינו יודע מתי יוכל לבצע הביקור לנוכח צרכיו המידיים הלוחצים.

בירן.

תפוצה: שהח, ששהח, @ (רהמ), @ (שהבט), מנכל, ממנכל, ר/מרכז,
@ (רס), אמן, ממד, הדס, איר2, סולטן, בנצור, כהן

סססס

שר האוצר

ירושלים, ט"ז בכסלו התשנ"א
3 דצמבר, 1990

לכבוד
יצחק שמיר
ראש הממשלה
ירושלים

נכבדי,

הנדון: רכישת נפט מבריטניה - תזכיר

שיטת רכישת הנפט לישראל:-

1. יבוא הנפט ומוצריו מושתת על רכישות בשני מקטעים, האחד המקטע "החוזי" והשני "החופשי". המקטע "החוזי" - שמרכיביו הם רכישות נפט חוזיות ארוכות טווח, מבוסס על חוזים המתחדשים מדי שנה והאמור לשמש למדינה "כקו-הגנה" במקרה של שיבושים או הפסקת הספקה כתוצאה מהפעלת "נשק הנפט" ע"י מדינות ערב ו/או במקרה של מלחמה ואילו החופשי הוא מקור שהרכישות בו הן בשוק המזדמן (SPOT).
2. בשינויים שחלו בשנים האחרונות, נפגע בין היתר גם תחום הרכישות של "המקטע החוזי": ואילו שרי האנרגיה והאוצר בממשלה הנוכחית, החליטו לחזק חולשתו של מקטע זה והעלו את רמתו לכ- 5 מליון טון. פעולה שכבר הניבה פירות במשבר הנוכחי.

מקורות הנפט:-

3. לישראל מספר מוגבל מאוד של מקורות קבועים וחוזיים ולמרות גידול הצריכה ברגיעה ובחרום, קטנה מהם ההספקה והוגדלה הרכישה בשוק המזדמן שעיקרה מושתת על המרחב המצרי. עובדה זו נובעת ממדיניות מוטעית שננקטה בעבר ובשל כך נרכשו במרחב המצרי במשך השנה וחולפת למעלה מ- 50% מצרכי ישראל. מיותר לחסביר את גודל הסיכון הבלתי מחושב שננקט (אם וכאשר ישתלטו אלמנטים קיצוניים על המשטר הנוכחי במצרים) והמסכן את הספקת הנפט למדינה, עם כל המשמעויות וההשלכות לכלכלת המדינה ולבטחונה.

4. להלן פירוט המקורות הקבועים מהם רכשנו על פי הוזים -
 והתכנון לשנת 1991 (במליוני טונות מטריות):

המקור	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
א. מקסיקו	(1) 2.5	2.0	2.0	2.0	1.7	(2) 1.0	1.5
ב. נורבגיה	0.8	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	1.0
ג. מצרים	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0
מקור חדש							(3) 0.5
ד. סח"כ מקורות קבועים	5.3	4.7	4.7	4.7	4.4	3.7	(4) 5.0
ה. הצריכה בישראל	6.7	6.9	7.6	8.1	8.3	8.5	(4) 8.8

- (א) לפני 1985 הגיעה הכמות לכ- 3.750 מליון ט.מ.
 (ב) במחצית 1990 הוגדלה הכמות ל- 1.5 מליון ט.מ.
 (ג) המקור המומלץ בריטניה נפט מסוג BRENT.
 (ד) ההפרש בין הצריכה לבין המקורות הקבועים מכוסה ע"י SPOT.

5. עד כה, נכנעה ממשלת בריטניה להוראות החרם הערבי ואסרה בתירוצים שונים על מכירת נפט לישראל. מאחורי מדיניות זו עומדת חברת הנפט "בריטיש פטרוליום" שהפריעה גם בעבר למכור נפט לישראל. החברה הבריטית סרבה לספק נפט לחברה האמריקאית "סאן אויל" שבקשה לספק את הנפט לחברת "באלק אויל" בלונדון עבור ישראל.

6. הגירסה הרשמית של "בריטיש פטרוליום" היא, כי המדובר במדיניות עליה החליטה הממשלה הבריטית בינואר 1979 בעקבות מפלת משטר השאח באיראן, ו"משבר הנפט השני", (מדיניות - שמעולם לא קיבלה גושפנקא חוקית בבריטניה). מדיניות זו גרסה, כי לא ימכר נפט מן הים הצפוני אלא למדינות "השוק", (למדינות ה"או.אי.סי.די." שהן חברות בטוכנות האנרגיה הבינלאומית) וכן למדינות שרכשו נפט בעבר בבריטניה, כגון פינלנד.

ב ב ר כ ה.
 יצחק מודעי

סיוע של הממשל האמריקאי לקליטת עליה

מבוא

1. קליטת היקף העליה הצפוי, תוך פרק זמן קצר, הינה מעבר ליכולת הכלכלית של ישראל. לישראל תדרש תוספת מקורות בדרך של גיוס הון מחו"ל, בסכום העולה על 20 מיליארד דולר בחמש השנים הקרובות (כ-4 מיליארד דולר לשנה), מעל ומעבר, לתקבולים ממקורות "מסורתיים" (הסיוע האמריקאי השנתי, תרומות המגבית, מכירת "בונדס", העברות והלוואות ע"ח הסקטור הפרטי, וכו').
2. המקורות האפשריים לגיוס הון נוסף מחו"ל הם: סיוע ממשלות ומוסדות בינלאומיים, סיוע מיהדות העולם, והלוואות מהמערכת הפיננסית הבינלאומית. היכולת לגייס הלוואות מהמערכת הפיננסית הבינלאומית, תושפע במידה רבה מנכונותן של ממשלות לסייע לישראל, ובראש ובראשונה - מנכונותה של ממשלת ארה"ב להעניק לישראל סיוע מיוחד, בהיקף משמעותי, לקליטת העליה.
3. היקף העליה ואיכותה יאפשרו צמיחה מהירה של המשק הישראלי וגידול מהיר של היצוא. כתוצאה מאלו תוכל ישראל לשאת בנטל גדול יותר של חובות לחו"ל, ולעמוד בפרעונות הקרן ובתשלומי הריבית שינבעו מהם בעתיד.

הרקע "האמריקאי"

4. כלכלת ארה"ב סובלת ממיתון, ולדעת מרבית המומחים הוא עלול להמשך על פני מרבית החודשים של השנה הבאה.
הממשל נקט לאחרונה מאמצים מיוחדים לצמצם את הגרעון בתקציב הפדרלי, וקבע מסגרות תקציב מגבילות לשנים הקרובות.
המצב הכלכלי והקשיים התקציביים יוצרים אווירה של התנגדות להגדלת תקציבי סיוע החוץ. חקיקת התקציב החדשה מחייבת לאזן תוספת לסעיף תקציבי כלשהו, ע"י קיצוץ אחד של יתר הסעיפים באותה קטגוריה תקציבית.
5. ערבויות להלוואות, שניתנו ע"י ממשלת ארה"ב, לא התחייבו עד כה בתיקצוב. נמצאת בשלבים ראשונים של חקיקה רפורמה (CREDIT REFORM), המכוונת להביא לכך שהחל משנת התקציב האמריקאית 1993, ינתן ביטוי תקציבי גם לערבויות. עד ליישום הרפורמה האמורה, דהיינו בשנתיים הקרובות, התנאים לקבלת ערבויות להלוואות יהיו, איפוא, קלים יותר באופן יחסי.
6. מחיקת החוב הבטחוני למצרים, ועיסקת המכירה של נשק וציוד צבאי לסעודיה, יתכן והגדילו את מחויבותה של ארה"ב להגדיל את הסיוע לישראל. תשומת הלב התמקדה בצורכי הסיוע הבטחוני, ודחקה הצידה את הצרכים בסיוע כלכלי לקליטת העליה.

מסלולי סיוע אפשריים

7. מחיקת חובות או דחיה במועד פרעונם

יתרת החוב הישיר לממשלת ארה"ב מסתכמת בכ- 4.5 מיליארד דולר. מחיקת החוב האמור רחוקה מלספק את צורכי המימון של ישראל, ויחד עם זאת היא עשויה להתפס אצל האמריקאים כמחווה מספיקה, שבעקבותיה אין מקום לכל סיוע נוסף. יתרה מזאת, צורת סיוע זאת, לא זו בלבד שלא תקל על ישראל במאמצים לגייס כספים בשווקים הפיננסיים הבינלאומיים, היא אף עלולה לפגוע בהם במידה ניכרת.

היות והחזרי החוב, קרן וריבית, בחמש השנים הקרובות הם בסכום של כ-500 מליון דולר לשנה, ואילו בחמש השנים הבאות הסכומים נמוכים יותר במידה משמעותית, כ-350 מליון דולר לשנה, והם ממשיכים לקטון לאחר מכן. יש מקום לשקול בקשה לפריסה מחדש של יתרת החוב ללא מחיקה. אפשרות כזאת באה בחשבון רק אם היא לא מבטלת את הסיכוי לקבל בנוסף סיוע בצורות אחרות.

8. מענק כלכלי מיוחד

על רקע המצב הכלכלי ב-1985, עם הפעלת תוכנית הייצוב, קיבלה ישראל מענק כלכלי מיוחד. הנסיבות המיוחדות של קליטת העליה, המחייבות "אירגון מחדש" של המשק הישראלי, יתכן ויוצרות בסיס דומה לבקשת מענק כלכלי מיוחד. את המענק המיוחד ניתן להציג גם כתחליף למחיקת חובות, ובדרך זאת להצדיק סכום של 4.5 מיליארד דולר, שינתן בשלוש השנים הקרובות, שהן שנות השיא של העליה. אפשרות זאת הינה, ללא ספק, הרצויה ביותר.

9. הלוואות ישירות או הלוואות בערבות ממשלת ארה"ב

נסיון העבר מצביע על העדר סיכון במתן הלוואות לממשלת ישראל, שלא כמו במקרים של מדינות רבות אחרות שנהנו מסיוע אמריקאי. זוהי נקודת מוצא טובה לבקשת סיוע בדרך של הלוואות בהיקף גדול ובתנאים נוחים.

הבחירה בין הלוואות ישירות ובין הלוואות בערבות צריכה להתבסס על השוואת תנאי ההלוואות, תוך מתן משקל מיוחד לאורך תקופת הפרעון ותקופת החסד, על גודל הסכומים שניתן לקבל בו-זמנית (הלוואות בערבות ניתן לגייס, כנראה, במנות קטנות יחסית), ועוד.

במסלול זה יש מקום לבקש הלוואות בהיקף של 10 מיליארד דולר במשך 5 השנים הקרובות.

10. שילוב בין צורות סיוע שונות

ישראל תתקשה ביותר בקליטת העליה אם לא ינתן לה סיוע מיוחד של ממשלת ארה"ב, כדי מחצית צורכי המימון הנוספים במטבע חוץ בחמש השנים הקרובות, שהם כ-10 מיליארד דולר.

"חבילה" המשלבת פריסה מחדש של חובות, מענק כלכלי מיוחד והלוואות (ישירות או בערבות) עשויה להיות קבילה יותר, ולהתבטא בסכום שנתי וכולל גדולים יותר, מאשר צורת סיוע בודדת.

הרכב אפשרי של "חבילה" כזאת יכול להיות, למשל, דחית חובות, באופן המשחרר בשנים הקרובות כ- 300 מליון דולר לשנה, הלוואות בסכום של 1.2 מיליארד דולר לשנה, ומענק כלכלי מיוחד של 500 מליון דולר לשנה.

הערות נוספות

11. יש חשיבות יתרה אם ניתן להבטיח סיוע רב-שנתי נוסף, ולו גם ב"מחיר" של הקטנת הסיוע השנתי הנוסף.
12. בין צורות הסיוע השונות עשויים להיות הבדלים בנוגע לדרגות החופש באשר לשימוש בכספים המתקבלים. פריסה מחדש של חובות משחררת מקורות ללא הגבלה על אופן השימוש, למשל.
13. הצגת מלוא צורכי המימון של ישראל בשנים הקרובות עשויה להיות חיונית כדי לקבל סיוע מיוחד מן הממשל, ואולם יכולה להיות לה השפעה מרתיעה על נכונותם של מקורות אחרים, בעלי אופי מסחרי, להלוות לישראל.
14. נבחנת האפשרות לקבל סיוע מיוחד מקרן המטבע הבינלאומית. לממשל האמריקאי יכולה להיות השפעה מסיעת חשובה לענין זה.
15. נכונות הממשל האמריקאי לסייע לישראל בקליטת העליה, עשויה להיות מושפעת במידה רבה מכך שיוצגו הצעדים שעושה ישראל להאצת הצמיחה ולגיוס מקורות פנימיים מצד אחד, והמאמצים שנעשים במישורים אחרים לגיוס הון מחו"ל, מיהדות העולם למשל, מצד שני.

אאא, חוזם: 2014
 אל: רהמש/184
 מ-: המשרד, תא: 041290, חז: 1557, ד: ח: ר, סג: שמ,
 כבב
 16365
 שמור/רגיל
 ברט 10301
 אל: לונדון

הנדון: בריטניה

נתוני יסוד

שטח: 244,111 קמ"ר
 אוכלוסיה: 56.7 מיליון
 תל"ג: 678 מיליארד דולר (1987)
 יבוא: 154 מיליארד דולר (1985)
 יצוא: 131 מיליארד דולר (1985)
 קהילה יהודית: 350,000 נפש

האישים המרכזיים

המלכה - ELIZABETH II

רה"מ - JOHN MAJOR שה'ח - DOUGLAS HURD

בריטניה הינה מלוכה חוקתית אך אין חוקה כתובה. בפרלמנט שני בתים: בית הלורדים ובית הנבחרים (ה-COMMONS). בבית הנבחרים 650 צירים הנבחרים לתקופה מקסימלית של 5 שנים. המשטר הפרלמנטרי הבריטי הוא דו-מפלגתי במהותו כאשר לצד מפלגת השלטון השמרנית והאופוזיציה של הלייבור קיימות כמה מפלגות קטנות נוספות.

יהדות בריטניה

יהדות בריטניה היא השניה בגודלה במערב אירופה אחרי יהדות צרפת. היא מונה כ-350.000 נפש, רובה בלונדון, מנצ'סטר, לידס וגלסגו. משקלם היחסי של היהודים בתחומי הכלכלה והתרבות גדול מחלקם באוכלוסיה. משקלם היחסי בחיים הפוליטיים כולל בממשלה גדול אף הוא מחלקם באוכלוסיה, אך אין להקיש מכך לגבי כוחם כקהילה יהודית בקידום עניניהם היהודיים מחד ועניני ישראל מאידך.

האירגון המייצג כלפי השלטונות הוא ה-BOARD OF DEPUTIES, שבראשו ד"ר קופלביץ. יהדות בריטניה תומכת בישראל וקיים בה מאמץ גדול לשקף עמדת קונצנזוס בתמיכה בכל ממשלה נבחרת ישראלית. לאחרונה עמדה מול לחצים של הממשל ומסרבת לתמוך במדיניות הדיאלוג עם אש"ף.

פנים

א. מאז 1979 שלטת בבריטניה המפלגה השמרנית. עד 28.11.90 עמדה גב' תאצ'ר בראשות הממשלה ועם פרישתה נבחר JOHN MAJOR לרה"מ החדש. הבחירות האחרונות התקיימו ביוני 1987. לשמרנים 375 מושבים מתוך 650 וללייבור 228 מושבים. 47 מושבים מתחלקים בין המפלגות הקטנות האחרות. הבחירות הנאות תתקיימנה עד יוני 1992. רה"מ תאצ'ר באישיותה החזקה ומדיניותה הסמכותית הטביעה חותמה לאורך ימים על מכלול תחומי הפנים והכלכלה בבריטניה כמו גם על מדיניות החוץ הבריטית. צפוי שמייג'ור ימשיך את עיקרי מדיניותה אם כי ירכך את היבטיה החברתיים ויפעל ליתר שילובה של בריטניה בתהליכי איחוד הקהילה האירופית.

ב. המצב הכלכלי בבריטניה מושפע לרעה מן המשבר במפרץ, וקיים חשש למיתון. האינפלציה השנתית תעלה השנה על 10 אחוז. שיעורי אבטלה גבוהים, שיעורי

ריבית גבוהים, ושיעורי צמיחה נמוכים מעמידים את המשק הבריטי במצב נחות יחסית למוצע האירופי.
 בקרב האיגודים המקצועיים והתעשיינים קיימת תסיסה ביחס למדיניות הממשלה. מצד שני, ננקטו תקיף מצד תאצ'ר ומייג'ור, הקורא לתעשיינים ולאגודים לנקוט מדיניות ריסון עצמית של עליות בשכר.

מדיניות חוץ

בימי ממשל תאצ'ר הפכה בריטניה לגורם מרכזי שאין להתעלם ממנו בקביעת יעדים ובפתרון משברים בינלאומיים. יחסיה הקרובים של תאצ'ר עם ארה"ב, ידידותה המודגשת עם רייגן והשפעתה על דרך מחשבתו העלו את חשיבות בריטניה גם במוסקבה. תאצ'ר משמיעה גם בפני גורבצ'וב את דעתה ונוקטת עמדות עקרוניות וענייניות בנושאים של פירוק נשק, זכויות אדם ושינויים ושפור תהליכים דמוקרטיים בתוך בריה"מ עצמה. במישור האירופי נועדה מדיניות ממשלת תאצ'ר לרסן את תהליך ריכוז הסמכויות בבריטל (1992) והתפתחות ההגמוניה הגרמנית.

עקרונית, רואה מייג'ור את עתידה של בריטניה באירופה המתאחדת אך סבור שבשלב הנוכחי אל לה לבריטניה לותר על ריבונותה לטובת מוסדות אירופיים. חוסר נסיונו של מייג'ור בענייני חוץ יביאו להשען על שה"ח הירד בכל הנוגע לעניינים אלה.

עקב האירועים במפרץ ושתוף הפעולה ההדוק בין בריטניה לארה"ב, עלה שוב משקלו של הציר האנגלו-סקסי בזירה הבינ"ל. לאחר תקופה מתמשכת של אכזבה מסוימת בלונדון מהפיחות בחשיבותה בעיני ממשל בוש-בייקר בהקשר יחסי ארה"ב-אירופה מסתמנת מעין חזרה למתכונת תאצ'ר-רייגן. הקו הבריטי התקיף בענייני המפרץ יימשך גם עם מייג'ור וזאת על רקע ההססנות של ארצות אירופה האחרות. בריטניה תשאף לצבור נקודות מהמצב החדש שנוצר הן בווינגטון והן באירופה ולהתבלט כמדינה מובילה. באשר למשבר במפרץ, בריטניה נוקטת בקו תקיף כנגד עיראק תוך הידוק ותאום הפעולה עם ארה"ב. מדיניות בריטניה זכתה לאמון הפרלמנט ברוב גדול וכתוצאה מכך אף הורחבה המעורבות הצבאית הבריטית. בריטניה נוקטת מאמצים מדיניים להידוק ההסגר והדיפת יוזמות תיווך מדיניות כגון זו של ירדן. במקביל, מתפתח חשש מפני השלכות שליליות למעמד בריטניה במז'ת כתוצאה ממדיניותה זו.

מדיניות בריטניה במז'ת וכלפי הסכסוך הישראלי-ערבי

1. האינטרסים הבריטיים המסורתיים במז'ת מושתתים על שיקולים כלכליים: נפט, שווקי יצוא ואספקת אמל"ח. המשבר במפרץ גרף את בריטניה למעורבות צבאית לצד ארה"ב ועפ"י החלטות מועבי"ט. בהקשר זה יש לזכור את האינטרסים כבדי המשקל של בריטניה בסעודיה (כולל חוזים לאספקת אמל"ח) וכווית. אל משבר המפרץ מתלווה אכזבה בריטית מעמדותיה של ירדן ובד בבד גם דאגה לגורלו של חוסיין ויציבותה של ירדן. מסתמנת התקררות ביחסי בריטניה-אש"ף כתוצאה מעמדות אש"ף במשבר.

2. בריטניה ממשיכה לראות בסכסוך הישראלי-פלסטיני גורם עיקרי לאי-יציבות במז'ת. הקפאון המדיני נתפס כמערער מעמד המשטרים המתונים הפרו-מערביים ומגביר הסיכוי להתלקחות צבאית. סביר להניח שהמשבר במפרץ והתמורות שיחולו בעקבותיו יביאו להערכה מחודשת של גישה זאת ומדיניותה כלפי המז'ת. בריטניה סבורה שיש לפתור תחילה את משבר המפרץ, אין לקשור בינו לבין הסכסוך הישראלי-ערבי, אך אין לשכוח סכסוך זה ויש לגשת לפתרונו מיד עם סיום משבר המפרץ.

3. הבסיס לעמדותיה של בריטניה כלפי הסכסוך הן הצהרות הקהילה האירופית (ונציה, מדריד, דבלין). בריטניה דוגלת ב-: - זכות ישראל לגבולות בטוחים ומוכרים: שטחים תמורת שלום. - זכות הפלסטינים להגדרה עצמית. התנגדות למדינה פלסטינית. - חתירה להדברות ישראלית-פלסטינית, אם בוועידה בינלאומית או במגעיים ישירים. לאירופה תפקיד בקירוב הצדדים לכלל מו"מ. בריטניה גורסת שלארה"ב תפקיד עיקרי בקידום התהליך.

4. בימי תאצ'ר רווחו חלוקי דעות בין מס' 10 המסתייג מאש"ף לבין הפוראופיס הנוקט קו חיובי יותר כלפיו. עד כה לא נפגש ערפאת עם אישיות בריטית כלשהי. לעומת זאת שרי החוץ קיימו מספר פגישות מוגבלות עם אישים

באש'ף כגון קאדומי, אבו שריף. זכורה פגישת וולדגרייב-ערפאת בתוניס בינואר 1989. עד לאחרונה היינו עדים לסחף זוחל בעמדות בריטניה ביחס לסכסוך.

5. עם פרוץ משבר המפרץ, התבטא שה'ח הירד באופן רשמי (עומאן 3.9) לאמור כי ממבריטניה משעה המגעים עם אש'ף בדרג מיניסטריאלי עקב עמדותיו במשבר. בהתבטאויות אחרות נקט קו ביקורתי חד-משמעי כלפי אש'ף וערפאת עקב תמיכתם בסאדאם וחדל מלאזכר את אש'ף כשותף לתהליך השלום אם וכאשר יחודש.

6. עמדת בריטניה שוללת השלטון הישראלי בשטחים ובירושלים המזרחית וקובעת במפורש כי אלה שטחים כבושים, עליהם חלה אמנת ג'נבה. ההתנחלויות הן בלתי חוקיות כמו גם החלת החוק הישראלי על הגולן. ככלל סבורה בריטניה שהמדיניות שמנהלת ישראל בשטחים בתחומים השונים רובה ככולה בלתי-חוקית ונוגדת החלטות האו"ם והצהרות הקהילה האירופית. עמדה זו באה לידי ביטוי במועב'יט בדיונים בנושא הר-הבית, כאשר בריטניה תומכת עקרונית וכפוף לנוסחים סופיים, בכינוס פורום החתומות על אמנת ג'נבה ומינוי אומבודסמן לשטחים.

7. בסוגית נציג הקהילה לשטחים נוקטים הבריטים עמדה בלתי מתפשרת: על הנציג להיות מקובל על מנהיגים פלסטיניים ועל כן עליו לשבת במזרח ירושלים וללא קשר עם שגרירות הקהילה בתל-אביב.

היחסים הנילטרליים ישראל-בריטניה

1. ערכיותה של ישראל בעיני הבריטים נגזרת מתמונת האינטרסים הרחבה של בריטניה במזה'ת: עיקר ענינה באזור - כלכלי. היקף היבוא הבריטי מהמזה'ת - 5 מיליארד דולר. היצוא - 12 מיליארד דולר. היקף היבוא הבריטי מישראל - 730 מיליון דולר. יצוא - 1157 מיליון דולר (נתוני 1989).

2. ממשלת בריטניה בראשות תאצ'ר ביטאה עמדה הגורסת כי בד בבד עם הטיפול במשבר המפרץ אין להזניח את תהליך השלום באזורנו. התבטאויותיהם של תאצ'ר ושה'ח הירד בנושא הישראלי-פלסטיני בהקשר למשבר המפרץ היו קצרות, מתונות ומאופקות. שר המדינה במשה'ח וולדגרייב, (עד לאחרונה, עת עבר לכהן כשר הבריאות) לעומתם, התבטא בארסיות כלפינו ובניגוד לאוירה הכללית של התבטאויות בכירים אחרים בממשלת בריטניה.

3.

חילופים מתפתחים בתחום הצבאי ועלו רמת והיקף הביקורים של אישי צבא בשתי המדינות. בעוד האמברגו על הספקת נשק לישראל, שהופעל ב-1982 בעקבות מלחמת של'ג, לא בוטל הרי שממשלת בריטניה שינתה מדיניותה שמנעה מעשית רכש צבאי מישראל ומקוימים מגעים ענייניים לרכישות ושיתוף בתחום זה עם ישראל.

4. ממשלת בריטניה בראשותה של תאצ'ר היתה בין המובילות והפעילות ביותר בנושא יהודי בריה'מ. בכל פגישה בינה לבין גורבצ'וב דאגה להעלות הנושא. עם זאת, הביעה התנגדות להתיישבות העולים 'ששטחים הכבושים' וכלל זה ב'מזרח ירושלים' וזאת על חשבון זכויותיהם של הפלסטינים.

5. בריטניה מהווה עבור ישראל את שוק היצוא הגדול באירופה. מתנהל מו'מ לחתימה על הסכם השקעות ומתקיימים נסיונות להגביר ש'פ בתחום המדעי-טכנולוגי והמו'פ התעשייתי. המעורבות הבריטית בתחום ההשקעות בישראל דלה והשקעות ישראליות בבריטניה עולות על השקעות בריטיות בישראל. גורמים הפוגמים בפיתוח נוסף של יחסי הכלכלה הם החרם הערבי, לאור סרוב הממשלה לנקוט בחקיקה לאומית או לפעול אקטיבית למען הרמוניזציה של חקיקה במסגרת הקהילה האירופית והמשך ההמנעות ממכירות נפט לישראל.

6. קיים מגוון רחב של פעולות וחילופים בתחומי תיירות, קשרי תרבות ומדע ולאחרונה נחתם הסכם מחודש לחילופי תרבות. בימים אלה נערכים מספר מפעלים תרבותיים חריגים בהיקפם - עונת ישראל במרכז הנרביקן בלונדון, תערוכה

ארכיאולוגית בגלזגו ומסע התזמורת הפילהרמונית ב-3 ערים ברחבי בריטניה.

אירופה 2

4 בדצמבר 1990

תפוצה: שהח, סשהח, @ (רהמ), מנכל, ממנכל, הדס, איר2, תפוצות,
כהן, כלכליתב', ר/מרכז, ממד, @ (רס), אמן

סססס

אאא, תו זם: 2012

אל: רהמש/182

מ-: המשרד, תא: 041290, חז: 1557, דח: ר, סג: סו,

בכב

סודי/רגיל

ברט 10602

אל: לונדון

הנדון: ביקור שה'ח הבריטי DOUGLAS HURD

להלן הנושאים העיקריים שהועלו בשיחות תוך שהם מעודכנים בהתפתחויות שחלו מאז הביקור (אוקטובר 90) ועד היום (דצמבר 90).

א. הנקודות העיקריות שהעלה שה'ח הירד בשיחותיו בארץ:

1. הביע הערכתו למדיניות הפרופיל הנמוך של ישראל בנושא המפרץ תוך הבנה לסיכונים שלקחנו על עצמנו. הירד מודע במיוחד לבעיה שתעורר אם ייסוג צדאם חוסיין מכווית תוך שמירת עצמתו הצבאית. בריטניה מתנגדת לכל פשרה עם צדאם ולא תסתפק בפחות מאשר מלוי מלא של החלטות מועבי'ט. הירד מבקש לגבש במשותף עמנו דרכים למניעת הישגים כלשהם מצדאם.

2. הירד עמד על מצבה המסוכן של ירדן תוך שציין שהמלך חוסיין מנסה לשפר רמת ביצוע הסנקציות כלפי עיראק והפסיק את נסיונותיו לתווך בין הצדדים.

3. הירד הדגיש שאין כל זיקה בין משבר המפרץ והסכסוך הערבי-ישראלי והבעיה הפלסטינית. נושא זה יטופל רק אחרי שיושג פתרון למשבר המפרץ.

4. הירד מסכים עם העמדה הישראלית הגורסת שאין להפריד בין שתי הסוגיות: מצב הלוחמה בין ישראל ושכנותיה והבעיה הפלסטינית.

יש מקום למחשבה חדשה הן מצד ישראל והן מצד הפלסטינים באשר לדרכים לקדם תהליך השלום. אש'ף עשה טעויות תמורות.

5. הירד מבקש הערכותינו האם וכיצד ניתן לאתר נציגות פלסטינית שאינה קשורה לאש'ף ואשר עמה ניתן יהיה 'לעשות עסקים'. שה'ח הירד העלה הדילמה שמאחורי אי-הגשמתה של תכנית השלום של ישראל: מחד מדינות ערב מצפות להתחלה לפחות בנושא הפלסטיני ומאידך ישראל חוששת לבטחונה בהיעדר שינוי בעמדות מדינות ערב ומהססת לפתוח במהלך כלפי הפלסטינים.

6. באשר לארועי הר הבית, עם כל הבנתו לדחיית החלטת מועבי'ט על ידינו, הביע הירד תקוותו שישראל תמצא הדרך לאפשר למשלחת מזכ'ל האו'ם לבקר כאן. הוא מודאג שמא נחזור למצב בו מעוניין אש'ף, דהיינו העסקת מועבי'ט בדיונים בלתי פוסקים בנושא הסכסוך הערבי-ישראלי במקום להתרכז בבעית המפרץ. בינתיים, ציינו בפנינו פקידי משה'ח הבריטי שבריטניה תומכת עקרונית וכפוף לניסוחים הסופיים, בכינוס החתומות על אמנת ג'נבה ומינוי אומבודסטן לשטחים.

ב. הנקודות העיקריות שהעלו בני שיחו הישראלים של הירד:

1. ס/רה'מ ושה'ח הדגיש הסיכונים לישראל מהפרופיל הנמוך בו היא נוקטת במשבר המפרץ והסכנה מפתרון במשבר המפרץ אשר ישאיר את מכונת המלחמה של צדאם על כנה. יש למצות את כל האופציות תוך שמירת נחישות ללכת בלידת ברירה גם לאופציה הצבאית.

2. הן רה'מ והן שה'ח הדגישו ענינם בירדן שלוה וביציבות משטרו של המלך חוסיין. רה'מ ציין את הסיכונים לישראל מכך שצבא ירדן עוסק באיסוף מידע על ישראל עבור עיראק.

3. רה"מ הדגיש את מחויבות ישראל להסכמי קמפ דייוויד. האינתיפאדה תסתיים ועל מצרים, מדינות ערב המתונות ואירופה לעודד הפלסטינים לשלום עם ישראל. הן רה"מ והן שה"ח הרחיבו על השקפותינו בנושא יוזמת השלום המתייחסת הן למצב הלוחמה בינינו ושכנינו והן לסוגיה הפלסטינית. אש"ף איננו בר-שיח וישראל לא תתקפל בפני הטרור כפי שגם בריטניה איננה מתקפלת בפניו. תמיכת אש"ף בצדאם היא הוכחה נוספת לגישתם הרוצה בהריסת ישראל.

4. כאשר לקבלת משלחת המזכ"ל: כל בני שיחו הישראלים הדגישו שאין לנו דבר נגד מזכ"ל האו"ם אך שיגור המשלחת מבוסס על החלטת מועבי"ט אותה דחינו. הוקמה ועדת בדיקה שתגיש מסקנותיה בהקדם. שה"ח ציין שהחלטת מועבי"ט גינתה אותנו מבלי לבדוק המימצאים ומבלי לאזכר הפגיעה במתפללים יהודים. ההחלטה היתה חד-צדדית וצבועה ולא נקבל המשלחת למרות שיש לנו מסורת ארוכה של קבלת שליחי המזכ"ל.

ג. נושאים מיוחדים שעלו בשיחות:

1. הירד הסכים שיש להגביר חילופי הדעות, ההערכות והתיאום עם ישראל בכל הקשור לפתרון משבר המפרץ. דאגת ישראל מפתרון שישאיר צבא עיראק במלוא כוחו מובנת, לגיטימית ומחייבת מעורבות ישראלית באשר לדרכים להגבלת הסכנה מעיראק.

2. הירד תומך בהרחבת הקשרים הכלכליים הבינלאומיים ונצעדים לפיתוחם והביע התנגדותו לצעדי נציבות הקהילה האירופית שנעשו בלא אישור מועצת השרים.

3. הירד הנטיח לבדוק עם שובו את נושא מכירות הנפט הבריטי לישראל. הבריטים מסרו לנו בעקבות פנית שגרירנו בלונדון, כי הם עומדים בדיבורם לבחון הנושא אך לפי שעה אין באפשרותם לדווח על התקדמות בטיפול. הם אינם אופטימיים באשר לתוצאות הבדיקה. הערכת השגרירות: הבדיקה תימשך זמן רב.

4. הירד שמע משהב"ט את נושא אמברגו הנשק, ציין שמבין את הנקודה, אך מעבר לכך לא הגיב. במשה"ח הבריטי נמסר לשגרירנו כי הם מבינים מגישת הירד ומנוסח דבריו שאין כוונה לשנות מדיניותם.

5. הירד העלה גורל בני הערובה הבריטיים בביירות ודאגתם בעניין זה, ציין עובדת שחרור 40 עצירים שיעים מאל-חיאם ע"י צד"ל וביקש מידע באם צפויים שחרורים נוספים. בישיבה בדרג פקידיים הוכהר לכריטיים שגנרל לאחד שחרר ה-40 בעידודנו וכמחווה חד-צדדית. המשך התהליך תלוי בצעדי הצד השני.

ד. הערכה

1. בשיחות נתגלתה תמימות דעים באשר לנתוח המצב במפרץ וההערכה באשר למצבם של המשטרים הערביים השונים.

2. שה"ח הבריטי תומך בהגברת המגעים בינו לעמיתו הישראלי ובין שני משרדי החוץ הן למטרות תידוע והן לחילופי הערכות ודעות. כמו כן מעוניין הירד בהגברת שיתוף הפעולה בתחומי הכלכלה.

3. הירד קיבל תמונת מצב נרחבת על האוכלוסיה הפלסטינית, על מרכיביה ועל האינתיפאדה. התרשם ביותר מהצגת הדברים על ידי בני שיחו הישראלים.

4. הירד הנטיח לבדוק עם שובו ללונדון את נושא מכירות הנפט לישראל. שהב"ט העלה בפניו נושא אמברגו הנשק אך בנושא זה לא נראה מתגובתו שיחול שינוי. (ר' גם סעיף ג' סעיפים קטנים 3 ו-4 לעיל).

5. ביטול הפגישה עם הפלסטינים עקב התבטאותו בעניין מדינה פלסטינית הביאה לכותרות בעתוני בריטניה ב-18.10 ולהגדרת המסע באזורנו ככשלונו. לכך מתווספת העובדה שלא הצליח לשכנע בני שיחו הישראלים בעניין משלחת המזכ"ל.

6. למן נחיתתו ובניגוד לתחזיות על ביקור שיערך באוירה קשה ומתוחה ניסה הירד להשרות אוירה נינוחה, ידידותית ועניינית.

בכל הפגישות הדגיש שהבריטים מעוניינים בהתיעצויות מתמידות עמנו על מנת לשמוע ולהשמיע וכי הוא מכיר בצורך להדבר אתנו באשר למצב שיווצר במפרץ

בכל הקשור לפתרון הסכסוך, יהא הפתרון אשר יהא. עם שובם לכריטניה הדגישו הירד וחברי פמליתו כי הביקור היה מוצלח והשיג את מטרותיו.

אירופה 2

תפוצה: שהח, סשהח, @ (רהמ), @ (שהבט), מנכל, ממנכל, ר/מרכז,
@ (רס), אמן, ממד, הדס, איר2

סססס

משרד החוץ-מחלקת הקשר

תאריך : 04.12.90

2392

שמור

נכנס **

**
**
**
**

חוזם: 2,2392

אל: המשרד

יעדים: 5

מ-: לונדון, נר: 49, תא: 041290, חז: 1703, דח: מ, סג: שמ

תח: גמ: אירופה

נד: 0

שמור/מיד
למציאת

שמור/מיד

מכתב

====

אל: אבי מנור - אירופה 2

מאת: ציר-יועץ, לונדון

777

הנדון: רה"מ ג'והן מייג'ור : קוים לדמותו.
מן העתונות ושיחות.

1. מנוי מפתיע מכמה בחינות:

א. הצעיר (47) מכל ראשי הממשלה הבריטיים במאה ה-20.

ב. חסר השכלה אקדמית פורמלית.

ג. איננו מביא עמו נתוני רקע "אופייניים": מוצאו מן המעמד הבינוני הנמוך, חסר רקע אקדמי יוקרתי (אוקספורד, קיימברידג').

2. המפלגה התייצבה מאחוריו כמועמד שילכד אותה, ויהדוף את הזלטיין. לפיכך, יש תהיה באשר לאישיותו המדינית. לזכותו נזקפים תמיכתה של תא"ר והצלחתו המשכנעת בתפקידו כשר האוצר. המינוי התקבל בברכה בחוגי העסקים וה-CITY, ייצב את הבורסה וערך הלישיט, הסה את משאלי דעת הקהל לטובה השמרנים, ייצב את הבורסה וערך הלישיט.

3. הפלג הימני במפלגה השמרנית אמנם תמך בו, אך שומר את צעדיו. מייג'ור ידוע בנטיותיו הליברליות בצד החברתי (חברה אל-מעמדית CLASSLESS SOCIETY) ובצד הכלכלי (חיזוק החינוך איכות הסביבה בריאות).

4. בתקשורת רב העיסוק בהפרכת דמותו הציבורית והפוליטית של מייג'ור

משרד החוץ-מחלקת הקשר

2110

תאריך : 04.12.90

שמו

נכנס **

**

**

**

חוזם: 12,2110

אל: המשרד

יעדים: @

מ-: 170700, נר: 43, תא: 041290, חז: 1304, דח: מ, סג: ש

תח: @ גס: אירופה

נד: @

למני 22.12

שמו/מידי

מכתב

אל: אבי, מנור אירופה 2

מאת: ציר-יועץ, לונדון

774

בריטניה- חוץ

רקע לקראת ביקור רה"מ.

מפרץ.

1. עמדתה הרשמית של בריטניה: קיום כל החלטות מועבי'טו: על פיראק לסגת ללא תנאי מכוונת, לשחרר כל בני הערובה, להחזיר ממשלת צבאח על כנה, לשלם פיצויים, יש לחתור לחיסול היכולת הגרעינית/כימית/ ביולוגית של פיראק ולצמצום דרסטי בכוחותיה.
2. בריטניה רכזה במפרץ אוגדת שריון מס' 7 (גרמניה) 120 טנקי מערכה "צ'לנג'ר" וסה"כ כ-8,000 חייל. כמו-כן כח הגנה אווירית, כח יירוט והפצה "טורנדו", כח ימי ומודיעין, סה"כ- 16,000 חיילים. קיים תיאום אסטרטגי וטקטי עם ארה"ב. לאחרונה הוחלט על תוספת כח שריון לסה"כ 30,000 איש.
3. בעיראק וכוונת עדיין כ-1,400 בני ערובה. לאחרונה ביקר רה"מ בריטניה לשעבר, א.הית' (ואחרים) בעיראק והצליחו לשחרר YFNGGMMHMN בני ערובה. הפרשה עוררה סערה ציבורית.
4. ממבריטניה תמכה נמרצות ביוזמה האמריקנית להשגת תמיכת מועב'יט בהפעלת כח במפרץ.

משרד החוץ-מחלקת הקשר

אירופה.

5. זעזועים ביחסי בריטניה-קהיליה, רמ"מ תאצ'ר יצאה נגד איחוד מוניטרי של אירופה לאלתר. בפיסגת רומא נתנה ביטוי חריף לכך (29.10), עמדתה חוללה סערה ציבורית בבריטניה, כולל התפטרות ס/רהמ' האו, ואח"כ אף לחילופי גברי, התפטרות תאצ'ר וכניסתו של ג'והן מייג'ור לתפקיד רה"מ. בריטניה דוגלת באיחוד בשלבים, כאשר השלב הראשון נשען על HARD ECU כמטבע אירופי ובמקביל שאר המטבעות הלאומיים.

6. בריטניה בולטת במעורבותה, לצד ארה"ב, במשבר המפרץ. בחדשי החשבר ניתן ביטוי, מדי פעם, לספקנותה (בעיקר רמ"מ תאצ'ר), באשר למידת המחויבות האירופית והיפנית כלפי העיצומים נגד עיראק.

מז"ת - ישראל - סכסוך.

7. עמדה בסיסית: לישראל זכות לגבולות בטוחים, לפלסטינים - זכות הגדרה עצמית, הללו יושגו במהלך מו"מ בין הצדדים (242,338), השינוי המציאותי ביותר - ועידה בינלאומית.

8. יחסים בילטרליים - תקינית, בקור הרד בישראל (15-18.10) נועד לחזקם ונתפס בוויטהול כמוצלח, למרות הפרשה הצורמת של ביטול מפגש עם מנהיגים פלסטינים. הקף סחר הדדי - כ-2 מליארד דולר בשנה (89), כ-0.8 מליארד יבוא בריטי מישראל-מזון, הלבשה ועוד, תיירות בריטית ענפה (174 אלף ב-89). ישראל עדיין איננה נהנית מאפשרויות רכש בבריטניה, נימוק - כל עוד כוחות צה"ל בלבנון. בעקבות בקשה במהלך ביקור הרד, מעיינים עתה באפשרות מכירת נפט לישראל.

9. אש"פ: מכירים בו כנציג עיקרי של הפלסטינים. מקיים בלונדון משד הסברה, ללא מעמד דיפלומטי, מאז משבר המפרץ ולאור עמדת אש"פ המצודת בעיראק, הוחלט על הקפאת מגעים בדרג מיניסטריאלי עם הארגון. בהתבטאויות חכופות מגנים את אש"פ על עמדותיו.

10. ישראל-משבר המפרץ: יש להפריד בין שני הסכסוכים, יש להקדים ולפתור הסכסוך במפרץ ואח"כ לחדש במשנה מרץ הטפול בסכסוך המז"תי.

11. פרשת הר-הבית: עודדו את ישראל לקבל המשלחת מטעם מזכ"ל האו"ם, לפי החלטות מועבי"ט, ובכלל זה במהלך בקור הרד וגן באיגרת אישית של רמ"מ תאצ'ר לרמ"מ שמיר. עתה תומכים במהלך ביוזמת המנכ"ל, לכנס בג'נבה ועידת החתומות על אמנת ג'נבה לדיון בסוגיית האלימות בשטחים.

12. ירושלים: נגד תביעת ישראל לריבונות על שטחי ירושלים במזרחית, נגד התיישבות יהודית, עירונית ואחרת בשטחים אלה.

13. איראן: יחסים דיפלומטיים חודשו בסוף אוקטובר 90, בדרג שגרירים, אחרי 18 חדשי ניתוק, בגין פרשת רושדי.

14. סוריה: בימים אלה (28.11) הודיעו על חידוש יחסים, אחרי ארבע שנות ניתוק, בגין פרשת הידווי (נסיון לפוצץ מטוס אל-על). שיחות בוש-אסד,

משרד החוץ-מחלקת הקשר

והתפטרות רמ"מ תאצ'ר, הקלו על מהלך זה, שהיה מענינו של הפוראופ מזה זמן רב.

בברכה
אילן ברוך

צש

3 December 1990

ORDER OF PROCEEDINGS FOR THE
JIA ANNUAL DINNER

THURSDAY 6 DECEMBER 1990

19.30 Reception

20.05 Dinner announced

20.15 Entry of VIP party
Welcome speech - Lord Rothschild

20.25 Hamotzi - Arnold Lee
First course

20.45 Announcement of the Ot HaMofet Award - Ronald Preston

20.50 Presentation of the Award - Prime Minister Shamir

20.55 Main course

21.30 Loyal Toast - Dr Alexander Stone, OBE
President of the State of Israel - Gail Monson

21.35 Introduction of Guest of Honour - David M Cohen

21.40 Address by Prime Minister Shamir

22.00 Video

22.10 Appeal - Sir Trevor Chinn

22.20 Collection of pledge cards

22.25 Sweet course

22.40 Grace after Meals - Arnold Lee

22.45 Vote of Thanks - Joy Cohen

22.50 Hatikvah

22.55 CONCLUSION

אאא, חוזם: 29608

אל: רהמש/2184

מ-: המשרד, תא: 291190, ח: 1436, ד: מ, סג: בל,

בבב

27483

כלמ'ס/מיד

אל: לונדון

דע: שגרירות, בריסל
אמיתי, וושינגטון
שוקת, פאריס

למטה ראו תאריך המשלוח

הנדון: חידוש היחסים סוריה - בריטניה

להלן דוח של רדיו דמשק מה- 28 בנוב' על הנדון:

'סוריה ובריטניה הסכימו על חידוש היחסים הדיפלומטים ביניהן מיידי. ראשי המחלקות לטפול באינטרסים בדמשק ובלונדון יתמנו כמיופי כח ובזמן הקרוב ביותר האפשרי.

הצד הסורי קיבל מהצד הבריטי (את המסמך) הבא:

א. בריטניה כחנרה קבועה כמועבי'ט, מתחייבת להגביר את מאמציה בנסיון למצוא פתרון לסכסוך הערבי ישר' ברגע שערק תיסוג מכו"ית. בריטניה שבה ומדגישה, כי ועידה בינ'ל בחסות האו"ם תמלא תפקיד בהשגת הסדר כולל לסכסוך.

ב. בריטניה סבורה, כי הכיבוש הישראלי בגולן, כגדמ'ע בעזה, מזרח ירושלים ודרום לבנון הוא אינו חוקי ולא ניתן להסכים לו.

ג. בריטניה מדגישה, כי היא תומכת בהסכם טאא'פ ומעריכה את מחויבותה של סוריה לסייע לממשלת לבנון לבצע הסכם זה.

ד. ממשלת בריטניה מתחייבת למלא תפקיד חיובי בהידוק היחסים בין סוריה לקהיליה האירופית ופיתוחם לאחר שביטלה את הסתיגויותיה בנושא זה. במסגרת ההתחייבויות ההדדיות הבהיר הצד הסורי לצד הבריטי, כי סוריה, בזמן בו היא דוחה את כל פעולות הטרור הבי'ל היא תנקוט בצעדים כנגד מבצעי הפעולות האלה אם יהיו בידיה הכוחות משכנעות. סוריה מבחינה בין טרור לכין מאבק לאומי ואיננה רואה בהתנגדות לכיבוש הישראלי טרור'.

עד כאן.

ערב 4 / ממ'ד

תפוצה: שהח, סשהח, @ (רהמ), @ (שהבט), מנכל, ממנכל, ר/מרכז,
@ (רם), אמן, ממד, הדס, איר, איר2, בנצור,
מצפא, סולטן

משרד החוץ-מחלקת הקשר

תאריך : 01.12.90

30928

טו"ד

נכנס **

**

**

**

אמת 29.9.90

חוזם: 11,30928

אל: המשרד

יעדים: רהמש/2297, מצב/3404

מ-: לנדן, נר: 2052, תא: 301190, זח: 1320, דח: מ, סג: 10

תח: גס: משרדים

נד: 6

טו"ד/מ"ידי

אל: אירופה 2, לשכת רה'מ

מאת: לונדון/השגריר

238

הנדון: לפגישת רה'מ עם רה'מ מג'ור

מהת'עצות עם אישיות בכירה בשמרנים שסייעה למג'ור בהתמודדות על ההנהגה ומהימנה ביותר בענייננו:-

מג'ור הזכיר בפניו מספר פעמים בעבר אי הנוחות שחש מאוירת שיחתו עם ארנס בניו יורק בכהנס כשרי חוץ וצערן מכך. מג'ור אינו בקיא בנושאינו אך בוודאי שבסיסית לפחות אינו עוין.

מעריך שעל רקע הנל מג'ור ינסה להקנות למפגשו עם רה'מ שמיר אוירה של נינוחות ידידותית. מניח שהפוראופיס יכין לו תדרוך בלתי אוהד לנו בנושא הסכסוך הישראלי-ערבי אך מצדו לא ימהר מג'ור לעשות בו שמוש.

הוא ממליץ לפיכך שגם מצדנו ניצור אוירה נינוחה של מפגש היכרות ושיתוף מג'ור בנושאים העיקריים על סדר יומנו ונמנע מוכחות ועריכת חשבונות העבר. כן הציע שבנושא המדיני נתרכז בנושא משבר המפרץ. המשמעויות לעולם החזפשי וכמובן לישראל. מעריך שנמצא את מג'ור נחוש בעמדותיו כמו תאצ'ר אף שבסגנון שונה.

בנושא הסכסוך הישראלי-ערבי מציע שנתרכז בהצגת עיקר תמונת המצב, כוונותינו והערכותינו לגבי קידום התהליך המדיני.

ממליץ להרחיב יחסית הנושא הכלכלי-ההתפתחות החיובית, המרשימה בהיקפה בסחר ההדדי, הפוטנציאל להרחבתה כמו גם ההתחלות והאפשרויות בתחום השתוף הכלכלי, של השקעות הדדיות ופרויקטים משותפים. מג'ור כידוע מתרכז בנושא הכלכלי והדברים ידברו לליבו ויעריך חיובית משמעותם.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO LIBRARY

100 EAST SOUTH EAST STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60607
TEL: 773-936-3700

1999

UNIVERSITY OF CHICAGO LIBRARY

UNIVERSITY OF CHICAGO LIBRARY

אאא, חוזם: 1785

אל: רהמש/174

מ-: המשרד, תא: 041290, חז: 1454, חמ: מ, סג: שמ,

בבב

סודי/רגיל

אל: לונדון

מאת: אירופה 2

הנדון: ראש ממשלת בריטניה - JOHN MAJOR

א. כללי

עם פרישתה של גב' תאצ'ר מראשות הממשלה והמפלגה השמרנית נערכו בחירות פנימיות ובהן זכה ג'ון מייג'ור, המכהן מאז 28.11.90 כרה'מ בריטניה.

ב. ג'ון מייג'ור - דיוקן

ג'ון מייג'ור (47) הוא SELF-MADE MAN במלוא מובן המילה. אביו היה שחקן ואקרובט ואח'כ היה תעשין כושל. המשפחה התגוררה בשכונת עוני ומייג'ור הפסיק את לימודיו בגיל 16. מייג'ור עסק בעבודות שונות ואף היה מובטל ובשלב מסוים החל לעבוד בבנק ולהתקדם לעמדות ניהוליות והשתלב בפעילות פוליטית במפלגה השמרנית. נבחר לראשונה לפרלמנט ב-1979. עליתו במפלגה ובממשלה היתה מטאורית. בלט בתפקידו כמס' 2 במשרד האוצר ותפס את עינה של תאצ'ר אשר קידמה אותו ביולי 1989 לתפקיד שה'ח. שימש מספר חודשים בתפקיד הזה ולא הרגיש בו נוח. עם התפטרות שר האוצר לאוסון בסוף 1989 נבחר לתפקיד הזה ובחלוף החודשים החל להטביע בו חותמו. מייג'ור נשוי ואב לשני ילדים.

ג. קוי מדיניות עיקריים

מייג'ור מתכוון לבנות 'על השגיה הכלכליים וחברתיים של הגב' תאצ'ר' כדבריו. כראיונות הוא מדגיש את הנקודות הבאות:

1. הצורך ברפורמה במערכת החינוך ושיפור מעמד המורה.

2. כלכלה: מלחמה באינפלציה (כיום כ-11) אחוז בה הוא רואה את הרע הכלכלי העיקרי. רואה נמצב הכלכלי את המפתח לניצחון השמרנים בבחירות הבאות (עד יוני 1992). תומכיו מגדירים אותו כקשוח בענייני כלכלה אך רק בנושאי חברה.

3. מס הגולגולת: מייג'ור תומך בשינויים אשר יהפכו את המס לנסבל יותר על האוכלוסייה. יתכן ומינויו של הזלטיין כשר לענייני הסביבה הממונה על יישום מס הגולגולת מצביע על כוונותיו של מייג'ור משום שהזלטיין התחייב בעת ההתמודדות על ראשות הממשלה לבטל את המס.

4. אירופה. עקרונית, מייג'ור רואה את עתידה של בריטניה באירופה המתאחדת אך סבור שבשלב הנוכחי אל לה לבריטניה לותר על ריבונותה לטובת מוסדות אירופיים.

5. כוונת מייג'ור להביא לליכוד שורות מהיר במפלגה השמרנית ולהובילה לניצחון רביעי רצוף בבחירות. אי לכך השאיר את שה'ח הירד על כנו וצרף את יריבו השני, הזלטיין, לקבינט כשר לאיכות הסביבה.

ד. מדיניות כלפי ישראל

1. בכל שירותו הממשלתי (8 שנים) לא עסק בענייני חוץ ושלוש חודשיו כשה'ח לא היו מאושרים.

2. המגע היחיד שלו עם עניינינו היה בפגישתו עם שה'ח ארנס בעצרת האו'ם ב-25.9.89. הפגישה נערכה באוירה קשה ומייג'ור תרץ הדבר בעייפותו הרבה ובכך שחשב ששה'ח ארנס מטיף לו ומתיחס אליו בצורה דדקטית. מייג'ור היה רגיש לתדמיתו כ'חדש' בתחום היחסים הבינ'ל. מייג'ור עצמו אמר כי הצטער על האוירה בשיחה והתרשמות ארנס ממנו, וכי לא היתה לו כל כוונה לפגוע ולהיראות עוין וקצר רוח. ידידיו מוצאים אותו פתוח לעניינינו ובודאי לא עוין לישראל.

3. להלן נקודות שהעלה מייג'ור בעת השיחה:

(א) תהליך השלום.

הביע ספק בעניינה האמיתי של ישראל להתקדם משלום עם מצרים לשלום כולל. תכנית השלום של ממישראל היא טובה ולא ברורה לו התנגדות ישראל להצעות מובראק. לא ברורה לו התנגדות ישראל לעקרון 'שטחים תמורת שלום' עליו הסכמנו כבר בהסכם קמפ-דייוויד.

(ב) מו'מ עם הפלסטינים, אש'פ

למייג'ור לא היה ברור מדוע ישראל מתנגדת למו'מ עם פלסטינים מחוץ לשטחים מה גם שחלקם נמצאים מחוץ לשטחים כי גורשו ע"י ישראל. יש טעם לפגם בכך שישראל מגרשת מנהיגים פלסטינים ואח'כ טוענת כי אינה מוכנה לדבר עמם כי הם מחוץ לשטחים. טען כי סירובה של ישראל לדבר עם אש'פ פוגע בתמיכה בה בדעת הקהל העולמית.

(ג) המצב בשטחים

מייג'ור טען כי מדיניות ישראל בשטחים גורמת לאבדן תמיכה בישראל בדעת הקהל בעולם ולנזק מדיני גובר והולך. גישתנו 'קשה להבנה'. מייג'ור שאל עד מתי תוכל ישראל לקיים שיטת ממשל בה חיים זה לצד זה שני סוגי אוכלוסיה בעלי זכויות שונות.

(ד) לבנון

מייג'ור שאל האם ישראל תהיה מוכנה להסיג כוחותיה מדרום לבנון, כמידה וסוריה תתחיל לסגת משטחים שבשליטתה. הבעיה לדעת מייג'ור היא שישראל מתפשטת כל הזמן.

ה. הערכה

מייג'ור ידוע כאדם חריף ומהיר תפיסה, פתוח, מנומס וידידותי. הוא מגלה ענין ויכולת למידה מרשימים. מייג'ור מציג עצמו כממשיך דרכה של תאצ'ר ובעל דעות קרובות לדעותיה אך מדגיש כי אינו 'בנה של תאצ'ר' ויש לו קוי מדיניות ועדיפויות משל עצמו. יש להניח שמייג'ור יתרכז, לפחות בתחילת הדרך, בנושאי הכלכלה ובנושאי האירופי הקשור לנושאי הכלכלה וזאת מתוך הערכתו שבהצלחה בתחום זה תיקבע תוצאת הבחירות הבאות. חוסר נסיונו בענייני חוץ יביאו להשען על שה'ח דאגלס הירד. אין ספק שישראל יוצאת נפסדת מהתפטרותה של תאצ'ר, שידידותה לישראל היתה עמוקה, בסיסית ועקבית ללא תקדים. סימן לבאות באשר ליחסי בריטניה, המז'ת וישראל עלול להיות העובדה שלא חלפו שש שעות מאז הודיעה תאצ'ר למלכה רשמית על התפטרותה וכבר חודשו יחסי בריטניה עם סוריה.

תפוצה: שהח, סשהח, @ (רהמ), מנכל, ממנכל, הדס, איר2, כהן, ר/מרכז, ממד, @ (רם), אמן

אאא, חוזם: 3196

אל: רהמש/294

מ-: לנדן, נר: 2004, תא: 051290, חז: 1230, ח: ב, סג: סו ,

בבב

סודי/בהול

אל: מנכל משרד רהם, אירופה 2

מאת: לונדון/השגריר

242

הנדון: פגישת רהם עם רהם מג'ור

1. משיחה עם מנכל הפוראופיס SIR PATRICK WRIGHT אמש התרשמתי שמבחינתם רואים הפגישה כמפגש היכרות והזדמנות ליצירת קשר אישי עם ראש הממשלה של מדינה חשובה למדיניות החוץ הבריטית שעניינה מעסיקים את ממבריטניה. ראו גם מברקי 2052 על התיעצות עם אישיות בכירה בשמרנים לגבי גישתו הצפויה של מגור לשיחה והמלצות לאוירתה ותוכנה.

2. אני אכן ממליץ שגם מצדנו נראה במפגש הזדמנות למפגש היכרות נינוח וליצירת צנור הדברות אישי ברמה הבכירה. מקובלת עלי לכן מאוד ההמלצה להמנע מוכחנות ועריכת חשבונות העבר ויותר הדגשת האינטרס המשותף בקידום היחסים הביטורליים ושיתוף מג'ור בראיתנו את הנושאים העיקריים של המזת.

מציע להתרכז בנושא המדיני בנושא המפרץ, המעסיק את מג'ור יותר מכל נושא חוץ אחר, להוציא נושא הקהיליה האירופית. מג'ור קיים שיחה טלפונית עם נשיא בוש בנושא, פגש אמש את גנרל COLIN POWELL, יו"ר ראשי מטות הצבא האמריקני ויבקר אצל הכוחות הבריטים במפרץ בראשית ינואר. בנושא המפרץ הוא ממשיך בקו קודמתו ואתמול אמר במפגש של לורדים וחברי פרלמנט שמרניים 'לא יכולה להיות שאלה של מו'ם, ויתורים, פתרונות חלקיים או קשר (LINKAGE) לנושאים אחרים.

הקהיליה הב'ל כולה הבהירה שעל עיראק לסגת מכווית לחלוטין וללא תנאי'. בוודאי ירצה לשמוע הערכות רהם בנושא ההיבט הישראלי בהקשרו.

בנושא הסכסוך המזתי יש להתרכז בהצגת הערכתנו לגבי המצב הנוכחי ולהדגיש ענייננו לקדם את התהליך המדיני בעת שיוצרו התנאים. מניח שמג'ור יציג העמדה הבריטית על העדר לינקג בין נושאי המפרץ והסכסוך הערבי - ישראלי אך ישקף הגישה שמיד לאחר הסדר בעית כווית הם מצפים למאמץ מדיני, כולל בשיתוף ב'ל (חמש הקבועות במועבי'ט) לפתרון הסכסוך.

נראה לי מאוד גם לסקור בקצרה היחסים הכלכליים המתפתחים בין מדיניותינו והפוטנציאל להרחבתם לאור עניינו המיוחד של מגור בנושאי כלכלה. בהקשר זן נראה לי איזכור נושא החרם הערבי כמגביל הרחבתם של יחסים אלו אם אכן נושא רכישת הנפט חשוב לנו להעלות גם בקשה, בהמשך לשיחות שהח הירד-לוי בארץ, לעיון מחודש בנושא.

כללית חשובה אוירת השיחה במפגש הראשון שכן תקבע במידה רבה אופי הקשר האישי בעתיד, לכן חשוב לחתור לקימה יותר כחלופים ושיחה באוירה נינוחה ופחות כהצגת סקירות מפורטות משני הצדדים. כמובן שרצוי כי רהם יזמין מג'ור לבקר בארץ.

להתראות

ב'רן

תפוצה: ששה, סשהח, ש (רהמ), מנכל, ממנכל, הדס, איר 2

ססס

אירופה 2
סל' 3254

י"ח בכסלו חשנ"א
5 בדצמבר 1990
ברט 91323

16553

שמור

אל : מר ד. גרנית, לשכת רה"מ

מאת : אירופה 2

הנדון: סקירות על בריטניה

רצ"ב שתי סקירות קצרות ומתומצתות שכתב הציר-יועץ בלונדון
אילן ברוד לקראת ביקור רה"מ בלונדון.

הסקירות הן:

1. בריטניה - מדיניות חוץ (כולל מז"ח וישראל)
2. רה"מ ג'ון מייג'ור - קוים לדמותו.
הנ"ל מועבר אליך להשלמת תיק ביקור רה"מ.

ב ב ר כ ה,

אביהר מנור

העתק: מר א. ברוד, לונדון

4411

בריטניה

נחוני יסוד

שטח: 244,111 קמ"ר
אוכלוסיה: 56.7 מיליון
תל"ג: 678 מיליארד דולר (1987)
יבוא: 154 מיליארד דולר (1985)
יצוא: 131 מיליארד דולר (1985)
קהילה יהודית: 350,000 נפש

האישים המרכזיים

המלכה - ELIZABETH II
רה"מ - JOHN MAJOR
שה"ח - DOUGLAS HURD

בריטניה הינה מלוכה חוקתית אך אין חוקה כתובה. בפרלמנט שני בתים: בית הלורדים ובית הנבחרים (ה-COMMONS). בבית הנבחרים 650 צירים הנבחרים לתקופה מקסימלית של 5 שנים. המשטר הפרלמנטרי הבריטי הוא דו-מפלגתי במהותו כאשר לצד מפלגת השלטון השמרנית והאופוזיציה של הלייבור קיימות כמה מפלגות קטנות נוספות.

יהדות בריטניה

יהדות בריטניה היא השניה בגודלה במערב אירופה אחרי יהדות צרפת. היא מונה כ-350,000 נפש, רובה בלונדון, מנצ'סטר, לידס וגלסגו. משקלם היחסי של היהודים בתחומי הכלכלה והתרבות גדול מחלקם באוכלוסיה. משקלם היחסי בחיים הפוליטיים כולל בממשלה גדול אף הוא מחלקם באוכלוסיה, אך אין להקיש מכך לגבי כוחם כקהילה יהודית בקידום ענייניהם היהודיים מחד וענייני ישראל מאידך.

האירגון המייצג כלפי השלטונות הוא ה-BOARD OF DEPUTIES, שבראשו ד"ר קופלביץ. יהדות בריטניה תומכת בישראל וקיים בה מאמץ גדול לשקף עמדת קונצנזוס בתמיכה בכל ממשלה נבחרת ישראלית. לאחרונה עמדה מול לחצים של הממשל ומסרבת לתמוך במדיניות הדיאלוג עם אש"ף.

פנים

א. מאז 1979 שלטת בבריטניה המפלגה השמרנית. עד 28.11.90 עמדה גב' תאצ'ר בראשות הממשלה ועם פרישתה נבחר JOHN MAJOR לרה"מ החדש. הבחירות האחרונות התקיימו ביוני 1987. לשמרנים 375 מושבים מתוך 650 וללייבור 228 מושבים. 47 מושבים מתחלקים בין המפלגות הקטנות האחרות. הבחירות הבאות חתקיימנה עד יוני 1992. רה"מ תאצ'ר באישיותה החזקה ומדיניותה הסמכותית הטביעה חותמה לאורך ימים על מכלול תחומי הפנים והכלכלה בבריטניה כמו גם על מדיניות החוץ הבריטית. צפוי שמייג'ור ימשיך את עיקרי מדיניותה אם כי ירכך את היבטיה החברתיים ויפעל ליתר שילובה של בריטניה בתהליכי איחוד הקהילה האירופית.

ב. המצב הכלכלי בבריטניה מושפע לרעה מן המשבר במפרץ, וקיים חשש למיתון. האינפלציה השנתית תעלה השנה על 10 אחוז. שיעורי אבטלה גבוהים, שיעורי ריבית גבוהים, ושיעורי צמיחה נמוכים מעמידים את המשק הבריטי במצב נחות יחסית לממוצע האירופי. בקרב האיגודים המקצועיים והתעשיינים קיימת תסיסה ביחס למדיניות הממשלה. מצד שני, ננקטו תקיף מצד תאצ'ר ומייג'ור, הקורא לתעשיינים ולאיגודים לנקוט מדיניות ריסון עצמית של עליות בשכר.

-2-

מדיניות חוץ

בימי ממשל תאצ'ר הפכה בריטניה לגורם מרכזי שאין להתעלם ממנו בקביעת יעדים ובפיתרון משברים בינלאומיים. יחסיה הקרובים של תאצ'ר עם ארה"ב, ידידותה המודגשת עם רייגן והשפעתה על דרך מחשבתו העלו את חשיבות בריטניה גם במוסקבה. תאצ'ר משמיעה גם בפני גורבצ'וב את דעתה ונוקטת עמדות עקרוניות וענייניות בנושאים של פירוק נשק, זכויות אדם ושינויים ושפור תהליכים דמוקרטיים בתוך בריה"מ עצמה. במישור האירופי נועדה מדיניות ממשלת תאצ'ר לרסן את תהליך ריכוז הסמכויות בבריטל (1992) והתפתחות ההגמוניה הגרמנית.

עקרונית, רואה מייג'ור את עתידה של בריטניה באירופה המתאחדת אך סבור שבשלב הנוכחי אל לה לבריטניה לותר על ריבונותה לטובת מוסדות אירופיים. חוסר נסיונו של מייג'ור בענייני חוץ יביאו להשען על שה"ח הירד בכל הנוגע לעניינים אלה.

עקב האירועים במפרץ ושתוף הפעולה ההדוק בין בריטניה לארה"ב, עלה שוב משקלו של הציר האנגלו-סקסי בזירה הבינ"ל. לאחר תקופה מתמשכת של אכזבה מסוימת בלונדון מהפיחות בחשיבותה בעיני ממשל בוש-בייקר בהקשר יחסי ארה"ב-אירופה מסתמנת מעין חזרה למתכונת תאצ'ר-רייגן. הקו הבריטי התקיף בענייני המפרץ יימשך גם עם מייג'ור וזאת על רקע ההסכנות של ארצות אירופה האחרות. בריטניה תשאף לצבור נקודות מהמצב החדש שנוצר הן בושינגטון והן באירופה ולהתבלט כמדינה מובילה. כאשר למשבר במפרץ, בריטניה נוקטת בקו תקיף כנגד עיראק חוד הידוק ותאום הפעולה עם ארה"ב. מדיניות בריטניה זכתה לאמון הפרלמנט ברוב גדול וכתוצאה מכך אף הורחבה המעורבות הצבאית הבריטית. בריטניה נוקטת מאמצים מדיניים להידוק ההסגר והדיפת יוזמות תיווך מדיניות כגון זו של ירדן. במקביל, מתפתח חשש מפני השלכות שליליות למעמד בריטניה במז"ת כתוצאה ממדיניותה זו.

מדיניות בריטניה במז"ת וכלפי הסכסוך הישראלי-ערבי

1. האינטרסים הבריטיים המסורתיים במז"ת מושתתים על שיקולים כלכליים; נפט, שווקי יצוא ואספקת אמל"ח. המשבר במפרץ גרף את בריטניה למעורבות צבאית לצד ארה"ב ועפ"י החלטות מועבי"ט. בהקשר זה יש לזכור את האינטרסים כבדי המשקל של בריטניה בסעודיה (כולל חוזים לאספקת אמל"ח) וכווית. אל משבר המפרץ מתלווה אכזבה בריטית מעמדותיה של ירדן ובד בבד גם דאגה לגורלו של חוסיין ויציבותה של ירדן. מסתמנת התקררות ביחסי בריטניה-אש"ף כתוצאה מעמדות אש"ף במשבר.

2. בריטניה ממשיכה לראות בסכסוך הישראלי-פלסטיני גורם עיקרי לאי-יציבות במזה"ת. הקפאון המדיני נתפס כמערער מעמד המשטרים המתונים הפרו-מערביים ומגביר הסיכוי להתלקחות צבאית. סביר להניח שהמשבר במפרץ והתמודות שיחולו בעקבותיו יביאו להערכה מחודשת של גישה זאת ומדיניותה כלפי המז"ת. בריטניה סבורה שיש לפתור תחילה את משבר המפרץ, אין לקשור בינו לבין הסכסוך הישראלי-ערבי, אך אין לשכוח סכסוך זה ויש לגשת לפתרוננו מיד עם סיום משבר המפרץ.

-3-

3. הבסיס לעמדותיה של בריטניה כלפי הסכסוך הן הצהרות הקהיליה האירופית (ונציה, מדריד, דבלין). בריטניה דוגלת ב:-
- זכות ישראל לגבולות בטוחים ומוכרים: שטחים תמורת שלום.
- זכות הפלסטינים להגדרה עצמית. התנגדות למדינה פלסטינית.
- חתירה להזברות ישראלית-פלסטינית, אם בוועדה בינלאומית או במגעים ישירים. לאירופה תפקיד בקירוב הצדדים לכלל מו"מ. בריטניה גורסת שלארה"ב תפקיד עיקרי בקידום התהליך.

4. בימי תאצ'ר רווחו חלוקי דעות בין מס' 10 המסתייג מאש"ף לבין הפוראופיס הנוקט קו חיובי יותר כלפיו. עד כה לא נפגש ערפאת עם אישיות בריטית כלשהי. לעומת זאת שרי החוץ קיימו מספר פגישות מוגבלות עם אישים באש"ף כגון קאדומי, אבו שריף. זכורה פגישת וולדגרייב-ערפאת בחוניהס בינואר 1989. עד לאחרונה היינו עדים לסחף זוחל בעמדות בריטניה ביחס לסכסוך.

5. עם פרוץ משבר המפרץ, התבטא שה"ח הירד באופן רשמי (עומאן 3.9) לאמור כי ממבריטניה משעה המגעים עם אש"ף בדרג מיניסטרילאי עקב עמדותיו במשבר.
בהתבטאויות אחרות נקט קו ביקורתי חד-משמעי כלפי אש"ף וערפאת עקב תמיכתם בסאדאם וחדל מלאזכר את אש"ף כשותף לתהליך השלום אם וכאשר יחודש.

6. עמדת בריטניה שוללת השלטון הישראלי בשטחים ובירושלים המזרחית וקובעת במפורש כי אלה שטחים כבושים, עליהם חלה אמנת ג'נבה. ההתנחלויות הן בלתי חוקיות כמו גם החלת החוק הישראלי על הגולן. ככלל סבורה בריטניה שהמדיניות שמנהלת ישראל בשטחים בחומים השונים רובה ככולה בלתי-חוקית ונוגדת החלטות האו"ם והצהרות הקהיליה האירופית. עמדה זו באה לידי ביטוי במועב"יט בדיונים בנושא הר-הבית, כאשר בריטניה תומכת עקרונית וכפוף לנוסחים סופיים, בכינוס פורום החתומות על אמנת ג'נבה ומינוי אומבודסמן לשטחים.

7. בסוגית נציג הקהיליה לשטחים נוקטים הבריטים עמדה בלתי מתפשרת: על הנציג להיות מקובל על מנהיגים פלסטיניים ועל כן עליו לשבת במזרח ירושלים וללא קשר עם שגרירות הקהיליה בתל-אביב.

היחסים הביטורליים ישראל-בריטניה

1. ערכיותה של ישראל בעיני הבריטים נגזרת מתמונת האינטרסים הרחבה של בריטניה במזה"ת: עיקר ענינה באזור - כלכלי. היקף היבוא הבריטי מהמזה"ת - 5 מיליארד דולר, היצוא - 12 מיליארד דולר. היקף היבוא הבריטי מישראל - 730 מיליון דולר. יצוא - 1157 מיליון דולר (נתוני 1989).

2. ממשלת בריטניה בראשות תאצ'ר ביטאה עמדה הגורסת כי בד בבד עם הטיפול במשבר המפרץ אין להזניח את תהליך השלום באזורנו. התבטאויותיהם של תאצ'ר ושה"ח הירד בנושא הישראלי-פלסטיני בהקשר למשבר המפרץ היו קצרות, מתונות ומאופקות. שר המדינה במשה"ח וולדגרייב, (עד לאחרונה, עת עבר לכהן כשר הבריאות) לעומתם, התבטא בארסיות כלפינו ובניגוד לאוירה הכללית של התבטאויות בכירים אחרים בממשלת בריטניה.

-4-

13

חילופים מתפתחים בתחום הצבאי ועלו דמת והיקף הביקורים של אישי צבא בשתי המדינות. בעוד האמברגו על הספקת נשק לישראל, שהופעל ב-1982 בעקבות מלחמת של"ג, לא בוטל הרי שממשלת בריטניה שינתה מדיניותה שמנעה מעשית רכש צבאי מישראל ומקוימים מגעים ענייניים לרכישות ושיתוף בתחום זה עם ישראל.

4. ממשלת בריטניה בראשותה של תאצ'ר היחה בין המובילות והפעילות ביותר בנושא יהודי בריה"מ. בכל פגישה בינה לבין גורבצ'וב דאגה להעלות הנושא. עם זאת, הביעה התנגדות להתיישבות העולים "בשטחים הכבושים" ובכלל זה ב"מזרח ירושלים" וזאת על חשבון זכויותיהם של הפלסטינים.

5. בריטניה מהווה עבור ישראל את שוק היצוא הגדול באירופה. מתנהל מ"מ לחתימה על הסכם השקעות ומחיימים נסיונות להגביר ש"פ בתחום המדעי-טכנולוגי והמו"פ התעשייתי. המעורבות הבריטית בתחום השקעות בישראל דלה והשקעות ישראליות בבריטניה עולות על השקעות בריטיות בישראל.

גורמים פוגמים בפיתוח נוסף של יחסי הכלכלה הם החרם הערבי, לאור סרוב הממשלה לנקוט בחקיקה לאומית או לפעול אקטיבית למען הרמוניזציה של חקיקה במסגרת הקהילה האירופית והמשך ההמנעות ממכירות נפט לישראל.

6. קיים מגוון רחב של פעולות וחילופים בתחומי תיירות, קשרי תרבות ומדע ולאחרונה נחתם הסכם מחודש לחילופי תרבות. בימים אלה נערכים מספר מפעלים תרבותיים חריגים בהיקפם - עונת ישראל במרכז הברביקן בלונדון, תערוכה ארכיאולוגית בגלזגו ומסע התזמורת הפילהרמונית ב-3 ערים ברחבי בריטניה.

אירופה 2
טל' 3254

י"ב בכסלו התשנ"א
29 בנובמבר 1990
ברט 106.02

י"ד
8254

הנדון: ביקור שה"ח הבריטי DOUGLAS HURD

להלן הנושאים העיקריים שהועלו בשיחות תוך שהם מעודכנים בהתפתחויות שחלו מאז הביקור (אוקטובר 90) ועד היום (דצמבר 90).

א. הנקודות העיקריות שהעלה שה"ח הירד בשיחותיו בארץ:

1. הביע הערכתו למדיניות הפרופיל הנמוך של ישראל בנושא המפרץ תוך הבנה לסיכונים שלקחנו על עצמנו. הירד מודע במיוחד לבעיה שחתעורר אם ייסוג צדאם חוסיו מכווית תוך שמירת עצמתו הצבאית. בריטניה מתנגדת לכל פשרה עם צדאם ולא תסתפק בפחות מאשר מלוי מלא של החלטות מועבי"ט. הירד מבקש לגבש במשותף עמנו דרכים למניעת הישגים כלשהם מצדאם.
2. הירד עמד על מצבה המסוכן של ירדן תוך שצ"ן שהמלך חוסיין מנסה לשפר רמת ביצוע הסנקציות כלפי עיראק והפסיק את נסיונותיו לתווך בין הצדדים.
3. הירד הדגיש שאין כל זיקה בין משבר המפרץ והסכסוך הערבי-ישראלי והבעיה הפלסטינית. נושא זה יסופל רק אחרי שיושג פתרון למשבר המפרץ.
4. הירד מסכים עם העמדה הישראלית הגורסת שאין להפריד בין שתי הסוגיות: מצב הלוואמה בין ישראל ושכנותיה והבעיה הפלסטינית. יש מקום למחשבה חדשה הן מצד ישראל והן מצד הפלסטינים באשר לדרכים לקדם תהליך השלום. אש"ף עשה טעויות חמורות.
5. הירד מבקש הערכותינו האם וכיצד ניתן לאתר נציגות פלסטינית שאינה קשורה לאש"ף ואשר עמה ניתן יהיה "לעשות עסקים". שה"ח הירד העלה הדילמה שמאחורי אי-הגשמתה של תכנית השלום של ישראל: מחד מדינות ערב מצפות להתחלה לפחות בנושא הפלסטיני ומאידך ישראל חוששת לבטחונה בהיעדר שינוי בעמדות מדינות ערב ומהסתת לפחות במהלך כלפי הפלסטינים.

6. באשר לארועי הר הבית, עם כל הבנתו לדחיית החלטת מועבי"ט על ידינו, הביע הירד תקוותו שישראל תמצא הדרך לאפשר למשלחת מזכ"ל האו"ם לבקר כאן. הוא מודאג שמא נחזור למצב בו מעוניין אש"ף, דהיינו העסקת מועבי"ט בדיונים בלתי פוסקים בנושא הסכסוך הערבי-ישראלי במקום להתרכז בבעית המפרץ. בינתיים, ציינו בפנינו פקידי משה"ח הבריטי שבריטניה תומכת עקרונית וכפוף לניסוחים הסופיים, בכינוס החתומות על אמנת ג'נבה ומינוי אומבוסדמו לשטחים.

ב. הנקודות העיקריות שהעלו בני שיחו הישראלים של הירד:

1. ס/רה"מ ושה"ח הדגיש הסיכונים לישראל מהפרופיל הנמוך בו היא נוקטת במשבר המפרץ והסכנה מפתרון במשבר המפרץ אשר ישאיר את מכונת המלחמה של צדאם על כנה, יש למצות את כל האופציות תוך שמירת נחישות ללכת בליח ברירה גם לאופציה הצבאית.

2. הן רה"מ והן שה"ח הדגישו ענינם בירדן שלוה וביציבות משטרו של המלך חוסיין. רה"מ ציין את הסיכונים לישראל מכך שצבא ירדן עוסק באיסוף מידע על ישראל עבור עיראק.

3. רה"מ הדגיש את מחויבות ישראל להסכמי קמפ דייויד. האינתיפאדה תסתיים ועל מצרים, מדינות ערב המתונות ואירופה לעודד הפלסטינים לשלום עם ישראל. הן רה"מ והן שה"ח הרחיבו על השקפותינו בנושא יוזמת השלום המתיחסת הן למצב הלוחמה בינינו ושכנינו והן לסוגיה הפלסטינית. אש"ף איננו בר-שיח וישראל לא תתקפל בפני הטרור כפי שגם בריטניה איננה מתקפלת בפניו. תמיכת אש"ף בצדאם היא הוכחה נוספת לגישתם הרוצה בהריסת ישראל.

4. באשר לקבלת משלחת המזכ"ל: כל בני שיחו הישראלים הדגישו שאין לנו דבר נגד מזכ"ל האו"ם אך שיגור המשלחת מבוסס על החלטת מועבי"ט אותה דחינו. הוקמה ועדה בדיקה שתגיש מסקנותיה בהקדם. שה"ח ציין שהחלטת מועבי"ט גינתה אותנו מבלי לבדוק המימצאים ומבלי לאזכר הפגיעה במחפליים יהודים. ההחלטה היתה חד-צדדית וצבועה ולא נקבל המשלחת למרות שיש לנו מסורת ארוכה של קבלת שליחי המזכ"ל.

ג. נושאים מיוחדים שעלו בשיחות:

1. הירד הסכים שיש להגביר חילופי הדעות, ההערכות והתיאום עם ישראל בכל הקשור לפתרון משבר המפרץ. דאגת ישראל מפתרון שישאיר צבא עיראק במלוא כוחו מובנת, לגיטימית ומחייבת מעורבות ישראלית באשר לדרכים להגבלת הסכנה מעיראק.

2. הירד תומך בהרחבת הקשרים הכלכליים הביטורליים ובצעדים לפיתוחם והביע התנגדותו לצעדי נציבות הקהיליה האירופית שנעשו בלא אישור מועצת השרים.

3. הירד הבטיח לבדוק עם שובו את נושא מכירות הנפט הבריטי לישראל. הבריטים מסרו לנו בעקבות פניית שגרירנו בלונדון, כי הם עומדים בדיבורם לבחון הנושא אך לפי שעה אין באפשרותם לדווח על התקדמות בטיפול. הם אינם אופטימיים באשר לתוצאות הבדיקה. הערכת השגרירות: הבדיקה תימשך זמן רב.
4. הירד שמע משהב"ט את נושא אמברגו הנשק, ציין שמבין את הנקודה, אך מעבר לכך לא הגיב. במשה"ח הבריטי נמסר לשגרירנו כי הם מבינים מגישת הירד ומנוסח דבריו שאין כוונה לשנות מדיניותם.
5. הירד העלה גורל בני הערובה הבריטיים בבירות ודאגתם בענין זה, ציין עובדת שחרור 40 עצירים שיעים מאל-חיאם ע"י צד"ל וביקש מידע באם צפויים שחרורים נוספים. בישיבה בדרג פקידים הובהר לבריטים שגנרל לאחד שחרר ה-40 בעידודנו וכמחווה חד-צדדי. המשך התהליך תלוי בצעדי הצד השני.

ד. הערכה

1. בשיחות נתגלתה תמימות דעים באשר לנתוח המצב במפרץ וההערכה באשר למצבם של המשטרים הערביים השונים.
2. שה"ח הבריטי תומך בהגברת המגעים בינו לעמיתו הישראלי ובין שני משרדי החוץ הן למטרות תידוע והן לחילופי הערכות ודעות. כמו כן מעוניין הירד בהגברת שיתוף הפעולה בתחומי הכלכלה.
3. הירד קיבל תמונת מצב נרחבת על האוכלוסייה הפלסטינית, על מרכיביה ועל האינתיפאדה. התרשם ביותר מהצגת הדברים על ידי בני שיחו הישראלים.
4. הירד הבטיח לבדוק עם שובו ללונדון את נושא מכירות הנפט לישראל. שהב"ט העלה בפניו נושא אמברגו הנשק אך בנושא זה לא נראה מתגובתו שיחול שינוי. (ר' גם סעיף ג' סעיפים קטנים 3 ו-4 לעיל).
5. ביטול הפגישה עם הפלסטינים עקב התבטאותו בענין מדינה פלסטינית הביאה לכותרות בעתוני בריטניה ב-18.10 ולהגדרת המסע באזורנו ככשלונו. לכך מתווספת העובדה שלא הצליח לשכנע בני שיחו הישראלים בענין משלחת המזכ"ל.
6. למן נחיתתו ובניגוד לתחזיות על ביקור שיערד באוירה קשה ומתוחה ניסה הירד להשרות אוירה נינוחה, ידידותית ועניינית. בכל הפגישות הדגיש שהבריטים מעוניינים בהתייעצויות מתמידות עמנו על מנת לשמוע ולהשמיע וכי הוא מכיר בצורך להדבר אתנו באשר למצב שיווצר במפרץ בכל הקשור לפתרון הסכסוך. יהא הפתרון אשר יהא. עם שובם לבריטניה הדגישו הירד וחבריו פמליתו כי הביקור היה מוצלח והשיג את מטרותיו.

אביהר מנור

אירופה 2

15688

סודי

הנדון: ראש ממשלת בריטניה - JOHN MAJOR

א. כללי

עם פרישתה של גב' תאצ'ר מראשות הממשלה והמפלגה השמרנית נערכו בחירות פנימיות ובהן זכה ג'ון מייג'ור, המכהן מאז 28.11.90 כרה"מ בריטניה.

ב. ג'ון מייג'ור - דיוקן

ג'ון מייג'ור (47) הוא SELF-MADE MAN במלוא מובן המילה. אביו היה שחקן ואקרובט ואח'כ היה תעשין כושל. המשפחה התגוררה בשכונת עוני ומייג'ור הפסיק את לימודיו בגיל 16. מייג'ור עסק בעבודות שונות ואף היה מובטל ובשלב מסוים החל לעבוד בבנק ולהתקדם לעמדות ניהוליות והשתלב בפעילות פוליטית במפלגה השמרנית. נבחר לראשונה לפרלמנט ב-1979. עלתו במפלגה ובמשלה היתה מטאורית. בלט בתפקידו כמס' 2 במשרד האוצר ותפס את עינה של תאצ'ר אשר קידמה אותו ביולי 1989 לתפקיד שה'ח. שימש מספר חודשים בתפקיד הזה ולא הרגיש בו נוח. עם החפטרות שר האוצר לאוסון בסוף 1989 נבחר לתפקיד הזה ובחלוף החודשים החל להטביע בו חותמו. מייג'ור נשוי ואב לשני ילדים.

ג. קוי מדיניות עיקריים

מייג'ור מתכוון לבנות 'על השגיה הכלכליים וחברתיים של הגב' תאצ'ר' כדבריו. בראיונות הוא מדגיש את הנקודות הבאות:

1. הצורך ברפורמה במערכת החינוך ושיפור מעמד המורה.

2. כלכלה: מלחמה באינפלציה (כיום כ-11%) בה הוא רואה את הרע הכלכלי העיקרי. רואה במצב הכלכלי את המפתח לניצחון השמרנים בבחירות הבאות (עד יוני 1992). תומכיו מגדירים אותו כקשוח בעניני כלכלה אך רך בנושאי חברה.

3. מס הגולגולת: מייג'ור תומך בשינויים אשר יהפכו את המס לנסבל יותר על האוכלוסיה. יתכן ומינויו של הזלטיין כשר לעניני הסביבה הממונה על יישום מס הגולגולת מצביע על כוונותיו של מייג'ור משום שהזלטיין החייב בעת ההתמודדות על ראשות הממשלה לבטל את המס.

4. אירופה. עקרונית, מייג'ור רואה את עתידה של בריטניה באירופה המתאחדת אך סבור שבשלב הנוכחי אל לה לבריטניה לותר על ריבונותה לטובת מוסדות אירופיים.

5. בכונת מייג'ור להביא לליכוד שורות מהיר במפלגה השמרנית ולהובילה לניצחון רביעי רצוף בבחירות. אי לכך השאיר את שה"ח הירד על כנו וצרף את יריבו השני, הזלטיין, לקבינט כשר לאיכות הסביבה.

ד. מדיניות כלפי ישראל

1. בכל שירותו הממשלתי (8 שנים) לא עסק בענייני חוץ ושלוש חודשיו כשהיה לא היו מאושרים.

2. המגע היחיד שלו עם עניינינו היה בפגישתו עם שה"ח ארנס בעצרת האו"ם ב-25.9.89. הפגישה נערכה באוירה קשה ומייג'ור תרץ הדבר בעייפותו הרבה ובכך שחשב ששה"ח ארנס מסיף לו ומתיחס אליו בצורה דיקטטית. מייג'ור היה רגיש לתדמיתו כיחדש' בתחום היחסים הבינ"ל. מייג'ור עצמו אמר כי הצטער על האוירה בשיחה והתרשמות ארנס ממנו, וכי לא הייתה לו כל כוונה לפגוע ולהיראות עוין וקצר רוח. ידידיו מוצאים אותו פתוח לעניינינו ובודאי לא עוין לישראל.

3. להלן נקודות שהעלה מייג'ור בעת השיחה:

(א) תהליך השלום.

הביע ספק בעניינה האמיתי של ישראל להתקדם משלום עם מצרים לשלום כולל. חכנית השלום של ממשלת ישראל היא טובה ולא ברורה לו התנגדות ישראל להצעות מובראק. לא ברורה לו התנגדות ישראל לעקרון "שטחים תמורת שלום" עליו הסכמו כבר בהסכם קמפ-דייבד.

(ב) מו"מ עם הפלסטינים, אש"פ.

למייג'ור לא היה ברור מדוע ישראל מתנגדת למו"מ עם פלסטינים מחוץ לשטחים מה גם שחלקם נמצאים מחוץ לשטחים כי גורשו ע"י ישראל. יש טעם לפגם בכך שישראל מגרשת מנהיגים פלסטינים ואח"כ טוענת כי אינה מוכנה לדבר עמם כי הם מחוץ לשטחים. טען כי סירובה של ישראל לדבר עם אש"פ פוגע בחמיכה בה בדעת הקהל העולמית.

(ג) המצב בשטחים

מייג'ור טען כי מדיניות ישראל בשטחים גורמת לאבדון תמיכה בישראל בדעת הקהל בעולם ולנזק מדיני גובר והולך. גישתנו "קשה להבנה". מייג'ור שאל עד מתי תוכל ישראל לקיים שיטת ממשל בה חיים זה לצד זה שני סוגי אוכלוסיה בעלי זכויות שונות.

(ד) לבנון

מייג'ור שאל האם ישראל תהיה מוכנה להסיג כוחותיה מדרום לבנון, במידה וסוריה תחיל לסגת משטחים שבשליטתה. הבעיה לדעת מייג'ור היא שישראל מתפשטת כל הזמן.

ה. הערכה

מייג'ור ידוע כאדם חריף ומתיר תפיסה, פתוח, מנומס וידידותי. הוא מגלה ענין ויכולת למידה מרשימים. מייג'ור מציג עצמו כממשיך דרכה של תאצ'ר ובעל דעות קרובות לדעותיה אך מדגיש כי אינו 'בנה של תאצ'ר' ויש לו קול מדיניות ועדיפויות משל עצמו. יש להניח שמייג'ור יתרכז, לפחות בתחילת הדרך, בנושאי הכלכלה ובנושא האירופי הקשור לנושאי הכלכלה וזאת מתוך הערכתו שבהצלחה בתחום זה תיקבע תוצאת הבחירות הבאות. חוסר נסיונו בענייני חוץ יביאו להשעו על שה"ח דאגלס הירד.

אין ספק שישראל יוצאת נפסדת מהתפטרותה של תאצ'ר, שידידותה לישראל הייתה עמוקה, בסיסית ועקבית ללא תקדים. סימן לבאות באשר ליחסי בריטניה, המז"ח וישראל עכול להיות העובדה שלא חלפו שש שעות מאז הודיעה תאצ'ר למלכה רשמית על התפטרותה וכבר חודשו יחסי בריטניה עם סוריה.

אירופה 2

1990/11/15

61161

מרגרט תאצ'ר

=====

ראש ממשלת בריטניה, מרגרט תאצ'ר, עיצבה לעצמה, במהלך עשר שנות כהונתה, תדמית פוליטית מובהקת והלך מהטבה ואף תרבות פוליטית יהודיים למערכת השלטונית שבראשה היא עומדת. במהלך פעילותה השכילה להוביל את חיי המדינה על פי דרכה היא ויכולתה המרשימה להנהיג את הציבור ולשלוט במנגנון לא הוטלה בספק עד לחודשים האחרונים. עתה, לאור קשיים כלכליים ואחרים גוברת הביקורת הציבורית עליה הזוכה להדים גם במפלגתה היא וגם בעליית כוחו של הלייבור.

מרגרט תאצ'ר נולדה ב-13.10.1925 בעיירה גרנטהם למשפחה זעיר-בורגנית מובהקת. אביה היה חנווני והיא עצמה למדה כימיה ומשפטים בטרם פנתה לפוליטיקה. מוצאה החברתי ורקעה המשפחתי היו, ללא ספק, גורמים מרכזיים בעיצוב השקפותיה ודרך פעולתה בהנהגת המדינה. הערכים והתכונות החשובים בעיני ראש הממשלה הם: חריצות, נאמנות, שאפתנות (מוגבלת על פי מידותיה), אינטליגנציה לא מזהירה וחסכנות. אין היא מצטיינת בסבלנות להאזין למי שנחשב בעיניה כלא חכם ובעיקר אינה סובלנית כשמנסה מי משריה או יועציה לחלוק על דעתה. את דעותיה והחלטותיה היא מגבשת, יחד עם זאת, בתהליך מסודר של התייעצות ושיקול. היא מעריכה במיוחד אישים שמוצאם החברתי דומה לשלה או שאינם מבליטים את יחוסם; אישים שהשכילו להתקדם ולהעפיל בסולם המקצועי והחברתי בכוחם הם. הם אינם חייבים כלל וכלל להיות בוגרי "אוניברסיטת" (אוניברסיטת קיימברידג') - כמקובל מאז ומתמיד במסדר ובאדמיניסטרציה הבריטית. היא מעדיפה, לעומת זאת, דווקא טכנוקרטים מוצלחים יוצאי המעמד הבינוני, ואלה זכו לא אחת לקידום ולגיבוי מידיה. המעטים מבין מקורביה שעמדו במבחנים אלה, משמשים לצידה שנים רבות ונהנים ממידה רבה של אמון ומאוזן כרויה. על אלה נמנים, בין השאר, יועצה למדיניות חוץ צ'ארלס פאול ושר התחבורה סטיל פרקינסון.

רבות נאמר כבר על יחסה המיוחד ליהודים. בין שרי ממשלתה ויועציה הקרובים היו תמיד יהודים - יותר מבכל ממשלה בריטית קודמת - וידוע שהיא מעריכה את יכולתם ועצמם במיוחד. לרב הראשי לבריטניה, הלורד יעקובוביץ, יש, ככל הנראה, הטפעה נזכרת עליה. יש קווי דמיון רבים בין אורח מחשבתם ומסדרם של השניים - בעיקר בכל הנוגע לענייני צדק חברתי. משפחה, מחוייבות אישית ונאמנות לאידאליים. הרב הראשי קיבל ביוזמתה תואר לורד - לראשונה בתולדות יהדות בריטניה. אזור הבחירה האישי של גברת תאצ'ר הוא רובע יהודי מובהק בלונדון, שעל נאמנותו האלקטוראלית היא יכולה לסמוך מזה זמן רב.

הסתמכותה של מרגרט תאצ'ר על נסיונה שלה ואמונתה העמוקה ביכולת הפרט להגיע בכוחו הוא להצלחה, היא העומדת בשורש יחסה השלילי למדינת הסעד, שינתה לאיגודים המקצועיים והתנגדותה למעורבות ממשלתית בכלכלה. יכולתה ללמוד משגיאות העבר ומיועצים מומחים ראויה לציון; במהלך עשר שנות כהונתה שינתה את צורת התבטאותה, את הופעתה ואת יחסה למקורביה ולמתנגדיה. היא אינה זוכה לאהדתו ולחיבתו של הציבור, אך יחד עם זאת מכובדת ונערצת כמעט ללא חקדים משום יכולתה, תעוזתה, חקיפותה ובעיקר - הצלחותיה.

- 2 -

הצלחות אלה הן, ודאי, גם המקור למידה לא מבוטלת של ארוגנטיות שרכשה לעצמה. היא מנסה לשוות לעצמה מעין תדמית של "אם האומה" (ותדמית זו מתקבלת בלעג). יחסיה עם המלכה מורכבים מאד וידוע שהשתיים אינן אוהדות זו את זו, אך היא עצמה נוהגת ב"גינוני מלכות" מסוימים. לעיתים נוצר הרושם שבדיטניה "קטנה" עליה ושהיא רואה עצמה כאחת ממנהיגיה היותר חשובים של העולם החופשי.

יחסה החיובי לישראל נובע אף הוא, קרוב לוודאי, מקוי אישיותה המנויים לעיל. יש ודאי מקבילות רבות בין ראיתה את ישראל (וראיתנו אנו עצמנו את ארצנו וחברתנו) לבין ראיתה את עצמה ואת דרכה; ישראל התחילה דרכה מעמדה נחותה, נאבקה בקשיים גדולים ויכלה להם, הוכיחה שבמאמץ גדול ומתוך ניצול כישרונות ורצון עז אפשר להגיע רחוק, היא מהווה אי של יציבות, מתינות, ודמוקרטיה מערבית במרכז איזור זר ומעל לכל - היא סיפור הצלחה מובהק. דברים אלה קרובים ללבה של ראש הממשלה, שהביעה לא אחת את הערצתה למדינה החלוצית ולהשגיה.

השגרירות, לונדון